

ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Cafè's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Opggericht door Kolonel E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.



KANTOREN:

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
ONLICHTINGDIENST TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. TEL. 4519. POSTGIRO 14574

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederland tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574; in Nederlandsch-Indië tot den Hoofdvertegenwoordiger te SOLO. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Tel. Interc. 474 en 475. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

HEEREN
EN
KINDER
KLEEDING

PEEK &
CLOPPENBURG

KLEEDING
NAAR
MAAT

Bekendmaking.

Het Bestuur der Afdeeling Den Haag maakt bekend, dat bij den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, toegangskaarten verkrijgbaar zijn voor eene lezing met lichtbeelden door Dr. W. van Bemmel over Indische Vulkaantochten, op Vrijdag 11 dezer des avonds ten 8 u. in Pulchri Studio, welke kaarten tot een beperkt aantal welwillend ter beschikking zijn gesteld door de Nederlandsche Alpenvereeniging.

West-Indische Commissie.

In de laatsigenoemde vergadering op 29 October 11. der West-Indische Commissie uit de vereeniging Oost en West, is besloten geworden tot de oprichting van een *W.-I. Steunfonds voor Studeerenden*.

In diezelfde vergadering kwam ter sprake de huidige toestand van de Eerste Sisal-Cultuur-Maatschappij op Curaçao. Daarbij werd in het licht gesteld, dat deze onderneming indertijd, voor verreweg het grootste deel door bijdragen van particulieren, tot stand kwam, voornamelijk met het doel, een cultuurbedrijf te scheppen, waarin een belangrijk deel der bevolking een bestaan zou kunnen vinden, in stede van, zooals tegenwoordig maar al te zeer het geval was, periodiek tot armoede te vervallen.

Zeer te betreuren zoude het zijn, indien de Regeering deze onderneming, nu zij tijdelijk in moei-

lijkheid verkeert, verder haren geldelijken steun zoude ontzeggen. In het belang van de bevolking van Curaçao werd reeds meermalen een beroep op particulieren in Nederland gedaan; ook de vereeniging „Oost en West“ verrichtte ten deze veel en hoopt nog meer te bereiken; het kan de Regeering niet onverschillig zijn, door haar houding zulk streven aan te moedigen of af te schrikken.

Met groote bevreemding had men voorts kennis genomen van de uitspraak van den Kolonialen Raad ten opzichte van de in de wenschelijkheidsbegrooiting voorgestelde deelneming aan het aandeelkapitaal der Cultuurmaatschappij der Nederlandsche Antillen, waar de meerderheid der leden zich in beginsel verklaarde tegen het verlenen van geldelijken steun aan maatschappijen, die hun zetel in het buitenland hebben, ook in Nederland.

Is een dergelijke uitspraak, zou men mogen vragen, die ten opzichte van Curaçao, Nederland met het buitenland op ééne lijn stelt, in overeenstemming met het begrip der saamhoorigheid tusschen de verschillende gebieden van den Staat der Nederlanden en bevorderlijk aan de belangstelling van het moederland in de Kolonie?

Iets over de Oorzaken van het tekort aan Werkkrachten voor den Burgerlijken Dienst in Indië.

De ontreddering op economisch gebied gaat, sinds eenigen tijd, wat Nederland betreft, gepaard aan een andere, welke, op een neventerrein in onze Staats-



INDISCHE
UITRUSTINGEN

VOORDEELIGST
ADRES:

AU BON
MARCHÉ

A. DE VRIES & ZONEN

AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

Gouture - Modes

Lampe

La Haye

3 Spuistraat 3

P. M. Broekmans - Koningsplein 16-18-20 ^{hoek} Heeregracht - Amsterdam

Ladies' and Gentlemen's Tailor

Grootste en bekendste Huis van eerste klas Dames- en Heerenkleeding

Speciaal ingericht voor repatrieerenden

Kleding naar Maat in één dag gereed

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansens & Valerius
FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

H **Hammond School en COPIERINRICHTING** **S**
Terwenakker 11a - Tel. 3117 - Rotterdam
(Ruys' Handelsvereniging) beveelt zich
beleefd aan als oudste inrichting op
dit gebied voor de levering van correct
schrijf- en copieerwerk.
Strengste discretie verzekerd. 82

Huwelijks-Uitzetten
Uitrustingen voor Indië
Luiermanden

Door onze veeljarige praktijk kunnen wij U het beste leveren, in de meest kostbare, maar ook in de eenvoudigste uitvoering. Bij elke hoeveelheid leveren wij ook:
Lingerie - Bedlinnen - Tafelgoederen
Huishoud- en Stukgoederen

Zichtzendingen, ook voor de Tropen, op iedere aanvraag franco.

Specialiteit: Tafel-, Bed- en Huishoudlinnen
voor Hotels, Restaurants, enz.
Monsters op aanvraag

Firma A. NIJLAND
FABRIEK VAN WITTE GOEDEREN
ALMELO (Twenthe)

P. J. VEELO & ZNEN
DEN HAAG
Lange Houtstraat 15^b :: Tel. H. 6655

„WONING“
INRICHTING

Behangerij Stoffeerderij

Terwijl Gij rust, werken Uw
..... advertenties voor U

huishouding, remmend werkt op den gang van zaken. Er is een tekort aan werkrachten van dien aard, dat ontstaan is een schrille wanverhouding tusschen vraag en aanbod. Een Staatscommissie is in het leven geroepen om te trachten de oorzaken hiervan op te sporen en aldus hare gevolgen te kunnen keeren.

Een voorname oorzaak is gelegen in de materiele zijde van het vraagstuk, in de bezoldiging, het pensioen, enz. en de commissie zal voorzeker hoogst verdienstelijk werk verricht hebben, indien zij, met inachtnaam van de draagkracht van het budget, eene regeling naar de eischen des tijds zal hebben tot stand gebracht, al kan deze het arcanum niet zijn.

Een andere oorzaak, onder meerdere, zal gevonden worden in de onbekendheid van het Nederlandsche volk omtrent de hygiënische toestanden in de keerkringen, waarvan aan velen een verkeerd beeld voor oogen staat. Met betrekking tot eerstgenoemde oorzaak, als eene der voornaamste, maar tevens ook tot andere, mocht de Vereeniging „Oost en West“ haar advies ten beste geven, terwijl zij voornemens is te trachten eene georganiseerde medische inlichtingsdienst voor de Tropen in het veld harer bemoeiingen te betrekken.

Zoo zijn er dan, als gezegd, meerdere oorzaken aan te wijzen. Over een dezer het volgende: De keuze voor een betrekking wordt als regel — met tal van uitzonderingen, maar nog altijd als regel — bepaald door aanleg, neiging, roeping. Men volgt die keuze evenwel niet, zoodra, door welke omstandigheden ook, de toestanden waar en de wijze waarop, als gevolg er van, de betrekking zal moeten worden vervuld, niet aantrekkelijk zijn, of, als zoodanig worden gedoodverfd. Een enkel voorbeeld ter verduidelijking: Aan den desolaten toestand onzer oor-

logsvloot moet in eerste instantie, worden toegevoegd, dat, terwijl in de 80er jaren der vorige eeuw de lust voor den zeedienst van dien aard was, dat het aanbod de vraag 5 à 6 malen overtrof, in de 20e eeuw de vacante plaatsen niet dan met kunst- en vliegwerk kunnen worden aangevuld.

Een overeenkomstig verschijnsel, ofschoon niet in die mate, doet zich eveneens bij het leger voor. Vanzelf mag hierbij niet over het hoofd gezien, dat het militarisme deszelfs populariteit sterk heeft ingeboet, maar het zijn allereerst de toestanden in het leger zelf, die als eb en vloed bij de dienstneming inwerken. Niet zeldzaam is het, dat een pas aangesteld 2e luitenant al gaat uitzien naar een goed heenkomen in de burgermaatschappij.

Wat nu de dienstneming voor Indië betreft, ondergaat deze den invloed van soortgelijke ongunstige factoren. De sterk gewijzigde toestanden daar te lande zijn niet bevorderlijk om den lust tot gaan naar Indië bij de Nederlandsche jongelingschap op te wekken; daarbij komt dat ze — de toestanden — niet altijd een juiste verklaring vinden en dikwijls vergeleken worden met die van vóór 20, 30 jaar of langer, wat, afgezien van een sindsdien geheel ander wereldaspect door den oorlog, ten eenenmale ongeoorloofd is. Een en ander gevoegd bij den, in normale tijden reeds matigen drang om in de koloniën zich een levensbestaan te scheppen, leiden mede tot het tekort waarvoor men staaf.

De commissie staat hiertegenover in zooverre onmachtig, als zij het zal hebben aan te zien hoe de toestanden zich zullen ontwikkelen, hoe de min gunstige factoren in betere kunnen verkeeren, indien een duidelijk afgebakende vaste en krachtige leiding van hoogerhand zoo hier te lande als in Indië meer en meer zal worden bespeurd.

Van een goede voorlichting van land en volk, van

Feuilleton.

Indië

in den spiegel van den Oceaan.

Beeld van Rust, Lijn en Kleur
door P. J. ZÜRCHER Jr.

IX.

Niettemin blijft ook op de hoofdplaatsen de natte moesson een groote plaag; toch wordt er, ondanks haar vele minder prettige hoedanigheden, door millioenen zielen vaak reikhalzend naar uitgezien, want zij werkt zuiverend in hooge mate. Zij is de groote vijand van alle boosaardige ziekten, welke kiemen zij, nog vóór deze in haar fatale werking treden, doet verdwijnen. Zij is te beschouwen als de groote schoonmaak, door Moeder Natuur ondernomen, die met geen ander hulpmiddel dan water haar arbeid verricht. Groote hoeveelheden water spoelen de wegen schoon; het banjirt er vaak langs en het wordt geperst door de nauwe goten, de slokansen, in kampong en desa, in welke zich door de langdurige droogte veel vuil heeft verzameld, dat een goeden voedingsbodem vormt voor alle mogelijke bacillen. Deze worden nu medegevoerd in het afstromende water naar de rivier, die, op hare beurt, voor het verdere transport naar de zee zorg draagt. Vele maanden lang gaat dit zuiveringsproces voort, tengevolge waarvan talrijke ziekten verdwijnen. De Natuur corrigeert hierin blijkbaar zichzelf. Wat zij eerst heeft geschapen aan met het ongewapende oog niet waar te nemen leven verdeelt zij nu ook weer, zonder spijt te gevoelen over dien arbeid, die zoo nutteloos bleek en toch — voor haar-zelve — zoo schoon was. Hare zeldzame inconsequentie is evenwel oorzaak, dat zij telkenmale weder in herhaling moet vervallen, want nauwelijks heeft haar louteringszin be-

hoorlijke toestanden geschapen, of zij vangt opnieuw aan met de productie van wat zij zoo juist vernietigde, waarbij de oneindigheid der stof, welke te harer beschikking is, haar trouw ter zijde staat.

Indedaad, zij is de eenige producente van werkelijke beteekenis!

Na deze langdurige regenperiode is het een lust, een genot, den blik te laten gaan over het gebied, waarboven Pluvius zijn zetel opsloeg. Men mag nu fulmineeren en zich in kleinigheden te kort gedaan achten, een zegen is het, dat zij op vaste tijden steeds weder optreedt, want hoe verschrikkelijk, hoe onberekenbaar zouden de gevolgen zijn van het wegblijven van het water, reeds alleen met betrekking tot dit zuiveringsproces, dat nimmer op deze wijze, zoo voortreffelijk en zoo afdoende, door menschenvernunft tot stand zou kunnen worden gebracht.

Moge de regentijd op de hoofdplaatsen om al die redenen nuttig en noodzakelijk zijn, mooi is hij niet, zooals in het gebergte, waar de intense droefheid van heel de natuur een cachet van zoo vreemde bekoring schenkt. Want de onbewogenheid van alles, de huivering-verwekkende kilte van de atmosfeer, de volmaakte rust, de rust der gelatenheid, in welke het geheele landschap ondergaat, zij alle tezaam wekken den indruk van een sterfhuys, waarin in ieder nog op de teenen loopt, bevreesd den doode te zullen storen in zijn slaap.

Maar in de bewoonde, groote centra vindt men de natuur in niets terug. Men loopt daar, om zoo te zeggen, achter de natuur aan. Een enkele waringinboom; een rivier, doch geleid tusschen hooge gemetselde wallen; Inlanders, die een groot deel van hun oorspronkelijkheid verloren hebben, ziedaar de Indische natuur — aan flarden gereten — in de groote steden. De cultuur van het Westen ook, heeft er haar scepter gezwaaid; zij heeft er, zonder eenige piëteit, het Oosten overweldigd en er een amalgaam uit gesmeed, waarin geen der beide, anders dan in onderdeelen, meer terug te vinden zijn. De woningen zijn noch het een, noch het ander; de wegen evenzoo, ja zelfs de menschen uit

Firma B. SCHOEMAKER
Engelsche Kleermakerij
29 WESTEINDE DEN HAAG 12^a

Richmond Regenjassen

BATIK VERVEN
Batik-Apparaten, Batik-Teekeningen.
ATELIER VOOR ONDERRICHT.
OPGERICHT 1887.
FIRMA TENZER,
Noordeinde 139a, DEN HAAG (Holland), Tel. 4229.
KUNST-SCHILDERSARTIKELEN.
Voorwerpen om te Snijden, Branden, Beschilderen, enz.

Maatschappij van Brandverzekering v. h. Koninkrijk der Nederlanden
te 's-HERTOGENBOSCH
 Opgericht 1838

DIRECTEUR: JHR. P. J. S. M. VAN DER DOES DE WILLEBOIS. — ADJUNCT-DIRECTEUR: JHR. P. J. O. VAN DER DOES DE WILLEBOIS. — COMMISSARISSEN: MR. J. VAN LEEUWEN, Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch. JHR. MR. F. X. VERHEIJEN, Lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch. H. F. J. M. VAN ZINNICQ BERGMANN, Industrieel te 's-Hertogenbosch. JHR. MR. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN Jr., Directeur der Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering te Amsterdam. H. F. W. M. VAN BAER, Apotheker te 's-Hertogenbosch. CONSTANT M. J. H. TILMAN te 's-Hertogenbosch.

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL f 1.000.000.— — GERESERVEERDE BATEN OP ULTIMO DEC. 1920 f 786.057.93.

DE MAATSCHAPPIJ VERZEKERT ROERENDE EN ONROERENDE GOEDEREN, OP VASTE PREMIËN TEGEN BRAND- EN INBRAAK.

toestanden in Indië en deze naar hunne juiste proporties verklaard, mag de commissie al dadelijk veel verwachten. Goede voorlichting — deze vereeniging wees er reeds op — is, gegeven de onbekendheid van Nederland met Indië, van onbetwistbaar groot nut, in die mate zelfs, dat men zonder gebruik te maken van een rozen bril, den tegenwoordigen in zijn tegendeel zal kunnen doen verkeer. Aan een dergelijke voorlichting nu ontbreekt het niet, waar gewezen kan worden op een tweetal inlichtingen hier ter stede met competente leiding, n.l. het Inlichtingsbureau voor den Indischen dienst bij het Ministerie van Koloniën en het Informatiebureau der Vereeniging „Oost en West”.

v. d. B.

Filmdemonstratie te Schiedam.

Den 27en October j.l. had te Schiedam een Indië-filmdemonstratie plaats, uitgaande van de vereeniging „Oost en West”. De nieuwe „Pandora”-bioscoop was geheel gevuld met genoodigden en leerlingen der 5-j. H.B.S. tegen Indië-films van het Koloniaal Instituut werden in deze Hollandsche omgeving met de meeste aandacht gevolgd. Vooral boeiden de films: Rijstbouw in West-Java, Rubberecultuur, Vulkanen en Aardbevingen, terwijl de typische Inlandsche tooneelstukken op andere films de jeugd in vroolijke stemming brachten. In Schiedam werd ons wederom het bewijs gegeven, dat de belangstelling voor Indië-films bij het Hollandsche publiek wel degelijk bestaat,mits de films fraai en van hoog gehalte zijn en de spreker vlot, kort en belangwekkend in zijn betoog blijft.

het Westen hebben hun oorspronkelijk cachet verloren. Het is omgekomen, jammerlijk, zooals alles ons moet vergaan. Hun gebruiken hebben zij zoo heel mogelijk trachten te behouden, doch hun ziel is verworpen tot die van een tusschenras, aan hetwelk de wetenschap, op volkenkundig gebied, nog immer geen officieele erkenning kon schenken. Slechts de groote hitte in den Oost-moesson en de zware regenval in den West-moesson zijn er, als verschijnselen van deze keerkringen, gebleven.

Grands bois, vous m'effrayez comme les cathédrales, Vous hurlez, comme l'orgue et dans nos coeurs maudits, Chambres d'éternel deuil où vibrent de vieux râles, Répondent les échos de vos De Profundis.

Ch. Baudelaire. „Obsession”. Oeuvres Complètes.

In de uitgestrekte wouden komt de schoonheid van het tropengebied tot volle ontplooiing. Daar komt men tegenover de Schepping te staan, zooals die is. Grootsch en ontzagwekkend. Men poogt nog te begrijpen, maar elke poging faalt. De aanblik van deze zee van levend groen en takken, stammen, slingerplanten en luchtwortels is zoo alles beheerschend, dat de hersenfunctie als verlamd schijnt. Men denkt niet meer, men ziet nog slechts. En de starrende blik stuit — overal waar hij gaat — op een muur van groen, dat leeft, zonder eenig leven te verraden.

Hier voelt men zich klein en dit gevoel stemt tot huivering. Het is geen bewuste vrees voor het woud-dier, die u aangrijpt, noch de stille angst voor den gapenden afgrond, die zich naast u geopend heeft, overbrugd door een gevallen boom, waar ommeent taaië slingerplanten in toemeloozen woeker zich geslingerd hebben, of de vreemde geluiden, die soms rondwaren van water, dat voortschuift onder u voeten, in den bodem, neen, dit alles doet u niet huiveren, wanneer ge den bos begroeienden boschgrond betreedt. Het is het onzinnige, dat u aangrijpt en als van zelf u het zwijgen oplegt. Een zwijgen, waarnaar ge angstig luistert. Het mysterie van het groote woud, waarin de Schepping — en alleen zij — tót u spreekt. Dan walen de gedachten terug tót in verre eeuwen, die

Moge het Koloniaal Instituut in staat zijn ook in de toekomst de hand te kunnen leggen op de beste films van „Nederlandsch-Indië. Het kan verzekerd zijn ook van de belangstelling der nimmer in Indië geweest zijnde Hollanders.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Rede van den landvoogd.

Aan de rede van den Gouverneur-Generaal gehouden bij het „Openbaar gehoor” op den 31sten Augustus j.l. ontleenen wij o.m.: Het is een feit, dat in Indië, evenals nagenoeg overal elders, malaise heerscht; het spreekt van zelf dat de daling der prijzen van belangrijke uitvoerproducten een ongunstigen invloed heeft. En wat de Lands financiën betreft, is er een reden tot tevredenheid; het in Juli uitgegeven bedrag van de N.-I. leening is verre overteekend. De Lands financiën zijn dan ook niet zorgwekkend, maar dit neemt niet weg, dat zij toch in hooge mate zijn en blijven zorgeischend.

Maar laat ik niet voortgaan met een opsomming van hetgeen wij anders zouden wenschen, laat ik niet verder wijzen op de donkere wolken, die zich aan onzen vaak zoo helderen Indischen hemel vertoonen. Er zijn nu eenmaal vele en velerlei zorgen en bezwaren, die onder de oogen moeten worden gezien; maar wij hadden geen beteren toestand kunnen verwachten dan die wij nu hebben. De hooge, misschien wel wat overdreven prijzen en winsten, die de laatste jaren behaald zijn, konden niet voortduren. Na de buitengewoon goede jaren moesten noodwendig minder goede volgen; en de gevolgen

men tracht te overzien, ondanks de zwarte schaduw, achter welke zij schuil gaan, ten einde door te dringen tot het oorspronkelijke wezen van dit zwijgende gebied, waar nimmer een leidende hand gearbeid heeft en waar, ondanks die afwezigheid, in de grenzenloze wanorde toch zooveel orde heerscht.

Men zou toch kunnen meenen, dat hier de chaos zijn hoogtepunt wel moest hebben bereikt. Want wat uitgeleefd is valt en blijft liggen. Onherroepelijk. Nieuw leven ontspruit aan den nimmer door de zon bestraalden bodem en zoekt er bestaansgelegenheid, die nooit tevergeefs gezocht is. De natuur zelve schept hier orde in dit verblijf, waar alles op de vergankelijkheid der dingen is gebaseerd. De tijd verricht hier zijn arbeid, met nimmer falende nauwgezetheid, op zijne wijze, langzaam maar zeker. Zijn onweerstaanbare kracht doet gevallen boomen en uitgeleefde planten tot stof vergaan en de cadavers van het groote woudgedierte aan de stofwisseling prijsgeven, die, volgens vaste wetten, ontbindt en verdeelt.

Dit leven en deze dood lossen elkander onderbroken af. Zij huizen vreedzaam in éenen hof, zonder klacht, ongeweten. De schoonste boschvaren en de leelijkste paddestoel, ze leven — zonder elkander te hebben gekend — op dezelfde plaats, waar eenmaal, wellicht in den voortijd, een boom van vervaarlijken omvang zich verhief, zonder dat de geschiedenis aantekening heeft gehouden van hun komen en gaan en zonder de plek te hebben geteekend. Waar zijn de resten van den groei uit den voortijd dan gebleven? Op welke plek liggen zij bewaard? En welke hand heeft hierin orde gebracht?

In het woud spits zich de rust tot het uiterste toe. De eenzaamheid verdicht zich er tot een wél waarneembaar, evenwel niet meer te omvadem begrip. Waar zooveel leven is, had men niet die intense rust verwacht. Het leven lijkt hier dood, dood is hier leven. Men ziet het, nochtans men verklaart het niet. Het is onbegrijpelijk en dit niet meer te begrijpene wordt tot huivering en angst.

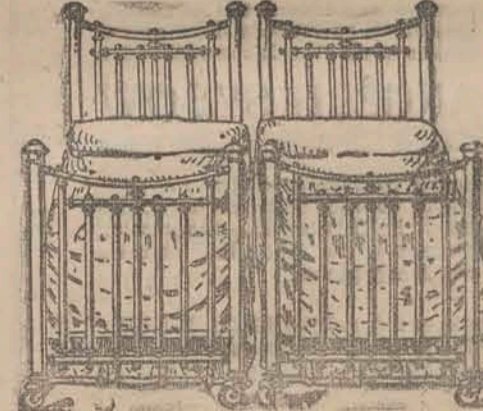
En bij dieper doordringen tot het woud zal de huiver toenemen. Er komt naast de vrees voor het

Firma AUG. SAVELKOUL
 Heerenkleeding naar Maat
Indische Uitrustingen
 BATAVIA - BANDOENG - SEMARANG - SOERABAYA
 AMSTERDAM, Singel hoek Heiligeweg.
Vraagt geïllustreerden Catalogus

Dans-Instituut
WEIJNE
 vroeger Den Haag
THANS
ROTTERDAM
 21 Jonker Fransstraat 21
One-Step,
Fox-trot (Shimmy),
Boston of Tango
 in vier lessen voor f 20.-

Geen verlofganger verzuime vóór zijn terugkeer naar Indië aan dit Instituut les te komen nemen.

W. J. M. SIMONIS
 voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.
GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.
 TELEFOON H. 2120 DEN HAAG



Specialiteit in BEDDEN
 Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.
 Magazijn geopend van 8¹/₂—12¹/₂ en van 2—7 uur.

Centraal-Apotheek DE KOEDOE
 Frederik Hendriklaan 166 Tel. S. 1053
ALLE RECEPTEN worden 12
 tegen den laagst mogelijken prijs gereed gemaakt

Het soliedste en goedkoopste adres
 VOOR
Gepantserde Hut- en Mailkoffers
 is bij
J. JACOBS, Weimarstr. 213, DEN HAAG
 Reisartikelen en Lederwaren

Zuid-Hollandsche Brood en Beschuifabriek

WALDORPSTRAAT 16—22

's-GRAVENHAGE

TELEF. 1163



Beveelt zich bij Uwe

Leden aan.



Behalve GOED BROOD

wordt U een dividend

van 5 %o gewaarborgd.

124

HESSELS & MAKES

Valeriusstraat 44 - DEN HAAG - Tel. H. 3730

1ste klas Fabrikaten Confectieschoeisel

Nuis 1ste rang voor Luxe-

en Orthopaedisch Schoeisel naar maat

Protectie van voornaamste H. H. Medici hier te lande

ACADÉMIE DE DANSE MODERNE

N. DE PARMENTIER

BEZUIDENHOUT II DEN HAAG

Aanvang der privat- en clublessen medio October. Desgewenscht worden ook lessen ten huize der families gegeven. Aan onze academie is voor dit seizoen verbonden

ANGÈLE SYDOW

Leerares v. h. Conservatorium R'dam

onder wier persoonlijke en artistieke leiding Privat- en Clublessen in Rhythmische Gymnastiek Klassieke en Karakter Dansen worden gegeven.

Spreekuren dagelijks BEZUIDENHOUT II van 11-1, van 2-4 en van 6½-7½ uur. Prospectus op aanvraag.

VERKRIJGBAAR BIJ: **WILLEM SPRENGER.**
Agent der Gramophone Co., Ltd.
CARUSO-RECORDS
PASSAGE 46. DEN HAAG.

deroorlogsontwrichting, die zich over de geheele wereld doen gevoelen, konden hier niet uitblijven. Zij, die in de goede dagen vooruitzagen, konden begripen, dat men weldra voor moeilijkheden zou komen te staan, en men had allicht maatregelen van voorzorg kunnen nemen.

Maar hoe dit zij, Ned-Indië gevoelt in zich de kracht en de energie, om de moeilijkheden, die zich voordoen, te overwinnen. Wij kunnen aan H. M. de Koningin verklaren, dat de Nederlandsche onderdanen in Indië zich niet door tegenspoed of tegenslag laten ontmoedigen en zich niet door moeilijkheden laten ter neer drukken. In het vast vertrouwen, dat weder voorspoedige jaren zullen aanbrennen, spant men zich krachtig in en doet men wat in zijn vermogen is. Moedeloosheid kent men in Indië niet.

Voor den landbouw, de industrie, den handel en de scheepvaart wordt in vele opzichten door de tijdsomstandigheden de taak verzwaard. De Regeering beseft ten volle de groote beteekenis, welke landbouw, industrie, handel en scheepvaart voor deze gewesten hebben; de Regeering helpt en steunt dan ook waar dit op haar weg kan liggen. Maar de Regeering houdt zich verzekerd, dat men niet bekrompen vasthoudt aan een onmiddellijk eigen belang, maar dat men gevoelt, dat het eigen belang toch het best en het meest gediend wordt, wanneer men ook het algemeen belang in het oog houdt.

Er is in Indië arbeidslust en een opgewekte geest, daaraan bestaat vooral in minder gunstige tijden behoefte en daarmee kan veel worden bereikt.

De Regeering is overtuigd dat men blijmoedig strijdt tegen de moeilijkheden, die onafwendbaar zijn, en dat men blijmoedig wil dragen de lasten, die nu eenmaal onvermijdelijk zijn. Men heeft ook niet gearzeld te toonen dat men een offer wil bren-

mysterie, ook de angst voor het vermoede gevaar. Dit is niet denkbeeldig, want in het hart van het woud is leven van hoogere orde aanwezig. Daar snuffelt het wild gedierte rond, op jacht naar bestaan, waarvan het recht hem bij geboorte verzekerd werd. Er wordt daar een heerschappij gevoerd volgens ongeschreven wetten, door elk dezer dieren, die zich koning gevoelen op het grondgebied, dat zij bewonen. Zij kennen elkander niet, vragen zich zelfs niet af of er wellicht nog andere in het woud zouden kunnen zijn, die gelijke rechten op bezit stellen. Zij weten alleen, dat zij er zijn, totdat op eenmaal de ontmoeting komt. Plotseling..... als 'n verschrikking. Want, inderdaad, zij schrikken van elkander, door het onverwachte. Dan komt de strijd, als gevolg van den wedijver in macht, die voor hen bezit beteekent. De beide vreemde heerschers dulden elkanders tegenwoordigheid niet; zij erkennen slechts zich zelve en hun eigen rechten.

Deze ontmoeting van leven en leven voert de dood met zich. En wijl zij onvermijdelijk is, is een der beide heerschers aangewezen te sterven, te midden van de Natuur, met wie hij zoo wel-bevriend was, de Natuur, waaruit hij op eenmaal is voortgekomen, zonder weten en in welke hij nu ten ondergaat, zonder zich bewust te zijn geweest, wanneer en met welk doel hij gekomen was.

Zoo is er strijd allerwegen. Wat onrechtvaardig schijnt, is — volgens de logische wetten van de natuur — rechtvaardig. Onrecht bestaat niet, alleen recht. Het rechtvaardigheids-beginsel, dat zij-zelve stelde, is te wijl van horizon, om door mensche-lijk begrip te worden overzien. Wat achter de lijn van dien horizon ligt, valt buiten het gebied van onze waarneming en blijft voor onze bevatting gesloten.

Het woud is eindeloos groot en het bezit de eenzaamheid van een stilleven. Geen windesuchten vaart er door de atmosfeer, die, bezwangerd van vochtigen grondgeur, uit den bodem opgestegen, loodzwaar hangen blijft tusschen de stammen van het zwijgzame hout en het loover van boomen en planten, dat roerloos daar te leven staat. Bosch-

gen in het belang van de weerbaarheid van Ned-Indië. Immers de Volksraad heeft met spoed en met geestdrift de vlootwet aanvaard, zooals terecht door U, mijnheer de vice-president van den Raad van N.-I., is herinnerd. Met U hoop ik, dat de wetgevende macht in Nederland, die vlootwet aanstonds zal bekrachtigen.

En is het voorts geen voorrecht dat wij mogen constateeren een degelijk streven om de opleiding van het komende geslacht te bevorderen en te verbeteren, en om aldus het komende geslacht steeds beter voor den strijd des levens toe te rusten? Is het niet gelukkig, dat de bevolking zelf medewerkt voor de goede opleiding van hare zonen en dochters? Doet het niet weldadig aan, dat bij de bespreking van de begroting in den Volksraad, nadat het college reeds vele vermoedende ochtenden en avonden achter zich had, ook het onderwijsvraagstuk met groote frischheid en bijzonderen ernst werd behandeld? Stemt het niet tot tevredenheid, wanneer wij zien, hoe goed het werk van de commissie voor de volkslectuur slaagt en hoe de lectuur, welke die commissie uitgeeft, steeds meer wordt gevraagd? Is het niet een verblijdend feit, dat het bestuur van het Java-Instituut het Java-congres te Bandoeng heeft georganiseerd en dat daar de inheemsche cultuur werd bevorderd door de behandeling van gewichtige adviezen over geschiedenis en Javaansche muziek, door een belangwekkende tentoonstelling van inheemsch houtsnijwerk en door de opvoering van een Soendasche legende? Mogen wij niet met voldoening terugzien op de bijeenkomst hier te Weltevreden in den aanvang van Augustus, voor het internationaal medisch congres, dat ons verschillende medische geleerden uit Oostersche landen als gasten hierheen bracht en dat voor de oplossing van hygiënische vraagstukken en voor de inter-

paden kent het woud niet en de enkeling, die er zijn weg zal gaan zoeken, moet zich met de gewapende hand dien banen. Want het bosch is verstrikt in een dicht netwerk van taaie slingerplanten, dat van boom tot boom gaat. Het is of de Schepping, trotsch op hetgeen zij wrocht, dit meent te moeten beschermen tegen gewelddadigen invloed van buiten, waarbij hare, uit al hare daden sprekende, inconsequentie, den geweldenaar echter gelijktijdig weer het wapen in de hand geeft om zijn schennend werk te volvoeren. Zoo is de Schepping rijk aan tegenstellingen, waarmede zij zichzelf bij voortdurend in gevaar brengt. Haar enorme rijkdom aan leven — aan telkens varierende, nieuw leven, waarbij de belangrijke overproductie, als een veiligheidsinstituut, haar trouwe bondgenoot is — vormt intusschen een meer dan voldoende tegenwicht tegen de vernieling, die haar voortdurend teistert, op elk gebied. Doch niet straffeloos steeds zal zij den bedrijver gadeslaan. Want geduchte, ongeziene vijanden waren rond. De uitstraling van den vochtigen bodem, waarop de woudlooper des nachts zal rusten in het kamp, dat hij bij dag vervaardigd heeft, zal zich wreken. Giftige muskieten zullen hem fel bestoken en bloeddorstig gedierte van hoogere orde zal zijn leven onophoudelijk in gevaar brengen. Het schennen van de monumenten der natuur zal maar niet zoo bedreven worden. Overal liggen voetangels en klemmen.

Bij al dat immense planten- en boomenmooi, is de stille een angstige beklemming. Het is hier als op een doodenakker, waar men de dooden mist; of als in een sterfhuis, waar men niet over den doode spreekt. Het is er stiller nog, want men hoort niets meer. De natuur is hier levend-dood en wat ge aanschouwt is het doode leven. De doodsche stilte doet u denken aan die in een reusachtig herbarium, waarin ge neerblijkt als op een verzameling van de allerfraisste planten, van welke ge elk oogenblik verwacht, dat zij zich even zullen bewegen. Ge wacht, wacht, doch dat oogenblik komt niet. Geen zucht vaart er door het herbarium, anders dan die uwer ademhaling, die hier sneller gaat.

PIANOHANDEL P. MOSTERT

Reinkenstraat 16 DEN HAAG

Vakkundig Stemmen en Repareeren
Gereedmaken voor de Tropen

Roodschild-Lajolo

voorheen Brussel

thans Javastraat 140.

Alle soorten Bontwerken en Pelterijen.

Adverteeren doet verkoopen.

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162^A.

TEL. 4782.

DEN HAAG.

...nationale samenwerking van zooveel beteekenis is? Ons aller doel is en moet zijn de geestelijke, zedelijke en stoffelijke verheffing der bevolking, het brengen op hooger peil van de geestelijke, zedelijke en stoffelijke ontwikkeling. Voor dat doel moeten allen, zoowel in als buiten de ambtelijke wereld, en vooral zij, die een vooraanstaande positie hebben, medewerken.

En laten degenen, die meenen geroepen te zijn om als leiders der bevolking op te treden en die dus in vergaderingen van vakverenigingen de bevolking toespreken, begrijpen dat op hen een zware verantwoordelijkheid rust. Hebben zij werkelijk het waarachtig belang der bevolking voor oogen, dan is medewerking met de Regeering plicht en vinden zij bij de Regeering steun. Maar prediken zij verzet en zetten zij aan tot daden, die verwarring en ontwrichting van de maatschappelijke toestanden ten doel hebben, dan trachten zij den goeden ontwikkelingsgang tegen te houden, dan schaden zij het belang der bevolking en dan vinden zij dus de Regeering onverbiddelijk tegenover zich.

Er is niets nieuws op de wereld; de geschiedenis herhaalt zich. Daaraan denkt men onwillekeurig, wanneer men de landsfinanciën in oogenschouw neemt. Om een voorbeeld te noemen: op 16 October 1679, na de woelige oorlogsjaren, overwoog Amsterdam's Raad over de Amsterdamsche financiën, dat bij zoodanige continuatie de stadsfinanciën in zeer korten tijd volkomen zouden wezen geruïneerd en dat diensvolgens niets noodzakelijker was als dezelve te behouden door een spoedig en considerabel redres van menage."

Welnu, ook in Indië kon niet op dezelfde wijze met de financiën worden gecontinueerd en ook hier wordt nu gewerkt voor een considerabel redres van menage.

H. M. de Koningin wenscht, dat de ontwikkeling

Tenzij ge de plek genaderd zijt, waar zich de bantengstier met zijne kudde ophoudt. Dan, ineens, leeft het op in het woud. Er ontstaat geschuifel van logge lichamen, die tusschen het dicht saam-gepakte groen zich bewegen; gekraak van doode twijgen op den mosgrond, vertreden onder den doffen dreun, van welken de afstand moeilijk te bepalen valt. Dit is de kudde, die hier leeft en geen onraad nog vermoedt. Zij is in volkomen rust, wijl zij den vreemden indringer op haar grondgebied nog niet heeft waargenomen. Maar straks verandert zij, wanneer zij het gevaar heeft doorgrond. Zij zal die vreemde inmenging op haar domein niet dulden en met den kop naar den grond, de vervaarlijke horens wijd uiteen gebogen, zal de stier op hem, die zich aan zijn rechten vergreep, afkomen, woedend, in ontketenden hartstocht. Dit is een moment van gruwzame ontheiliging van de stilte in het woud, een schennis, waarvan de huivering zich voortplant van boom tot boom tot in wijden omtrek. Doch dit is alles nog slechts spel bij wat onverbiddelijk komen moet. De noodwendige, doch fatale tegenweer..... Want plots wordt de grafstille op navrante wijze vaneen gereten..... Een schot knalt, waarvan de eenige malen herhaalde echo voortdauert tot diep in het woud, dat siddert van de dreuning. Weer klikt de haan, gelijktijdig gevolgd door een hernieuwden knal, die de laatste resten van de verheven rust aan flarden scheurt en als een hartverscheurende smartekreet door den groenen dooientempel davert in doffe voortstuwung van zijn rampzaligen echo. Dan is het weer stil..... blijft het stil. De vreeselijke dood heeft dezen plek bezocht en, snel als de bliksem, den ongelijken strijd beslist tusschen logge kracht, die niet begreep en zijn vernuft, dat alles te voren berekende. Het grootte, zware beest, de bantengstier, is neergelegd. Op de voorpooten ingezakt, is hij gevallen op den grond om niet meer op te staan. En de stilte van het woud spreidt zich als een lijkkleed over zijn prachtig lichaam uit, dat is omgekomen zonder bewustzijn van te hebben geleefd en zonder te weten op welken plek van de aarde het is omgekomen. Dit moge wreed en onrechtvaardig schijnen, doch

van Ned.-Indië krachtig wordt bevorderd en dat de belangen der bevolking met ernst en voortvarendheid worden behartigd.

Het moge zijn, dat H. M., onze geëerbiedigde Koningin, zich nog tal van jaren in goede gezondheid verheuge over steeds meer, steeds hooger ontwikkeling van de bevolking.

„Roemah sial”.

De Van-den-Dag schrijver der Pr. Bode, die anders nogal stevig met zijn voeten op de aarde staat, is ditmaal in 't drijfzand der stille krachten afgegleden en vertelt zijn lezers in zijn schemerhoek o.m. deze griezigheden:

Schuin tegenover het station der S.S. te Tasikmalaja staat de woning, bestemd voor den opzichter-machinist. Dit huis staat in een kwaden reuk, zoo hoorde ik, omdat van elke daarin wonende familie één der leden onverwachts een onheil krijgt en een onnatuurlijken dood sterft.

Zoo verloor eenige jaren geleden de bewoner van dit „roemah sial” zijn zoon, die op zekeren dag nabij de sluis in de rivier viel en jammerlijk verdronk. De volgende inwoner verloor eveneens zijn zoon, dat onder het spelen op 't stationsempacement van een wagon viel, een ernstige inwendige kneuzing opliep en tengevolge daarvan overleed. De familie, die het laatst het beruchte huis heeft bewoond, is hals over kop per *Insulinde* naar Holland moeten vertrekken, omdat mevrouw er doodziek werd, zoodat er nog maar weinig kans bestaat, dat de arme vrouw haar familie in Den Haag zal terugzien. Haar toestand is n.l. zeer ernstig; verschijnselen van vergiftiging hebben zich bij haar voorgedaan en naar men zegt, moet zij met *goena-goena* door den „boezen woning-geest” zijn bewerkt.

Het is begrijpelijk, dat geen S.S.-ambtenaar meer lust zal hebben de ongelukswoning te betrekken en liever zich behelpt met een desnoods duurder woning, ver buiten den radius der *roemah sial*! Misschien zal men de schouders ophalen voor den heiligen eerbied, welken een Indischman heeft voor een „roemah sial” en zal men den spot drijven met dergelijk „bijgeloof”, totdat men vroeg of laat aan den lijve ondervindt, dat ongeluks-woningen inderdaad bestaan.

in het Al-Bestuur, dat ook de aarde, met al haar overige onrecht, doet wentelen, zal het wel strikt rechtvaardig zijn.

Het oerwoud neemt in de Schepping een zeer bijzondere plaats in. De rijkste levensbronnen ontspringen er aan den bodem en naast een ontzaglijken rijkdom aan leven is de dood er zoo gewoon. Het woud kent geen vreugde bij de komst van het jonge, nieuwe leven, dat frisch als de morgendaauw is en immer weer uit de oneindig vruchtbare humus opschiet, maar het kent ook geen droefenis over het scheiden. Alles is er passief en de tijdlooze tijd gaat er door zonder historie, zonder loutering. Welke beteekenis heeft het begrip tijd ook eigenlijk ten opzichte van het oerwoud..... Het was er en het is er en het zal wel immer blijven. In nagenoeg denzelfden vorm. De nacht zal het met nimmer falende zekerheid immer weer in zijn duisterste kleed wikkelen en de dag, met zijn felle tropenlicht, zal er wel altijd in schemer vertegenwoordigd zijn. De mooie boomvaren spreidt er haar ongekunstelde ijdelheid ten toon en wild voortslingerende lianen en andere leven-verstikkende slingerplanten leven er in onbeheerschte hartstocht hun woekerplantenleven voort, onverpoosd, rond de stammen van het hoog-opgeschietende hout, dat, als in angst voor zijn belagers, in den schemer aan zijn voet, het wijde zoekt, waar het veilig zich want. Met den kruin in het diffuse zonlicht, dat nimmer den boschgrond bereikt, bloeit het op in kracht en schoonheid, troseert het den tijd. Lang, heel lang.....

Maar eenmaal zal het moeten omkomen. Dat is zeker, want niets blijft; alles is vergankelijk. Alleen de schoonheid is onsterfelijk. Zij is de eenige, die van het oerwoud, sedert de schepping, is gebleven.

(Wordt vervolgd).

..... Vereeniging voor Correspondentie-Onderwijs

Goedgekeurd bij Kon. Besl. 25-10-1912

Een **uitstekende** gelegenheid voor hen, die in Indië wonen en studeeren willen, biedt de **Vereen. voor Corr. Onderwijs**

Technische Cursussen: Ambachts, Zeevaartonderw., Werktuigkunde, Electro-Techniek, Bouwkunde, Teekenakten.

Handelskursussen: Boekhouden, Handelscorrespondentie, Schoonschrijven, Stenografie.

Talen: Moderne-, Oude-, Handelstalen, (Spaansch, Maleisch, enz.)

Wiskunde, Opleiding Examen, Ambachten en Beroepen, enz.

Opleiding akten L.O. Wiskunde, Boekhouden, Talen, Teekenen, Landbouwkunde.

Opleiding akten M.O. Wiskunde (Kl en Ky), Boekhouden (Kxii), Talen (Fransch, Duitsch, Engelsch), Teekenen (MA t/m Mx), Werktuigkunde (Kii), Zeevaarkunde (I), Schoonschrijven (N).

Honderden Geslaagden.

Adm.-Adres: Koninginneweg 177
AMSTERDAM - Tel. Z. 6560

Wist U

dat wij drukken het Tijdschrift
NEDERLANDSCH INDIË OUD EN NIEUW

En ook

het bekende blad van Architect
ED. CUYPERS
HET HUIS OUD EN NIEUW

Dit bewijst

dat wij naast Handelsdrukwerk ook
eerste klas Kunstdruk kunnen ver-
vaardigen.

N.V. Drukkerij ten Hagen

Nobelstraat 20 Den Haag Tel. H. 474

MAISON H. SIMONS

Mantel- en Costuummagazijnen
HEULSTRAAT 13 naast „Bocatan”
en NOORDEINDE 17a.

zijn steeds voorzien van het
NIEUWSTE op het gebied van
DAMESKLEEDING

Goede pasvormen. Solide Stoffen. Billijke prijzen.

Genua en Marseille

Geregelde Koeriersdiensten.
voor passagiers.

REISBUREAU LINDEMAN.

's-Gravenhage

Arnhem

Groningen

Utrecht

Het beste
Engelsche Rijwiel **de Rutge-Whitworth**
Het beste
Hollandsche Rijwiel **de Hima**
Vertegenwoordigers voor DEN HAAG
Fa TIMMERMAN & Co.
Tasmanstraat 147 Pletterijstraat 170
Telefoon N. 7356 154 Telefoon H. 8742

Parkhotel
 van Stoikpark, Scheveningsche Boschjes.
 Tel. S. 733 - S. 1525 S. 467
EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden,
 Rustige ligging.
LIFT.
 Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

Maison van Wijk
 Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665
UITZENDING VAN DINERS vanaf f 1,00
 Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van
 Dejeuners, Diners en Soupers.
KOUDE EN WARME SCHOTELS. J. H. M. KOETS

Hotel-Café-Restaurant
„Boschhek”
 Tel. B. 606 DEN HAAG



Modern ingericht Hotel
Centrale Verwarming
Warm- en Koudwaterleiding
Kegelbanen Tennisbanen
Garage met werkplaatsen

Dagelijks van 6 tot 10 uur
DINER.

Voor Hotelgasten en Bezoekers
 heeft „Boschhek” **Luxe Auto's**
 disponibel.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT

Kristal - Porselein

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ.,
 uit de Plaatelbakkerij „Zuid Holland”
 te Gouda.

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen.
 Garantie voor gave overkomst.

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS.
WIJNHANDEL
 Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.
 Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw
 Piet Heinplein, Tel. ¹⁵⁸⁷ ₁₅₈₃
 Bijkantoor: DEN HELDER,
 Hoofdgracht 37, Tel. 83.

Zoo herinner ik mij nog zeer levendig de kort op elkaar volgende onheilen, ons overkomen in een huis te Soerabaya, 20 jaren geleden. Vóórdat wij er in trokken, waarschuwde ons een kennis, die den naam had van „ziend medium”, niet in dat huis te gaan wonen, omdat hij voorzag, dat ons daarin veel „soesah” zou wachten. Wij lachten den man echter hartelijk uit om zijn voorspelling in verband met het voor hem als „roemah sial” gekwalificeerde huis en wij trokken er toch in. Het duurde echter niet lang, of in de woning gebeurde werkelijk iets onheilspellends. Een der huisgenooten, zoo gezond mogelijk, werd plotseling ongesteld en plofte op een stoel neer. Een dadelijk onboden geneesheer constateerde cholera en gelaste onmiddellijke overbrenging naar het hospitaal, waar onze vriend, een jongeling in de kracht van zijn leven, reeds den daarop volgende dag overleed.

Het volgende onheil, dat zich in onze woning afspeelde, was het onverwacht dol worden van onzen hond, die mijn broer in den vinger beet, zoodat hij naar 't Instituut Pasteur moest. Last not least werd kort daarop het jongste kindje van ongeveer 2 jaar oud bijna door de baboe (iemand uit Bandjermasin) geworgd, uit wraak wegens een onbeduidend standje, dat mevrouw haar had gegeven. Het kind zag reeds blauw van benauwdheid, doch toevallig betrapte mevrouw de beestachtige meid op heeterdaad, die al gauw haar prooi losliet en naar de straat vloog om nimmer meer terug te komen.

Al die misère deed ons daarop besluiten om de „roemah sial” te ontruimen en te verhuizen.

De Loc. teekent hierbij aan: Wanneer nu een lezer mocht opmerken, dat twee der drie gevallen van het betooverde stationshuis zich alvast laten verklaren uit de natuurlijke gevaren, welke een stationsemplacement met zijn omgeving nu eenmaal oplevert voor spelende kinderen, dan zal de schrijver antwoorden dat deze lezer een nuchterling is en wanneer deze dan nog waagt op te merken, dat in dat geval van den choleralijder blijkbaar een tragische verwarring plaats had van oorzaak en gevolg, zal de schrijver antwoorden: en de dolle hond dan — en het bijna geworgde kind? Voert de lezer dan weer aan, dat helaas alle huizen hun kruizen hebben, maar dat de bijgelooovige gemeente alleen de kruizen van „behekste” huizen onthoudt, dan keert de schrijver zich af..... naar den stevigen grond, hopen wij, waarop hij tot dusver gewoon was zich te bewegen.

Een nieuwe poging!

De te Rotterdam verschijnende *Maasbode* geeft tegenwoordig een geïllustreerde Indische editie uit, welke om de twee maanden zal verschijnen.

Het eerste exemplaar ligt thans vóór ons! — aldus het *N. v. d. D. v. N.-I.* — Een belangrijke uitgave, waaraan vele kosten verbonden zijn. Een riskante uitgave tevens. Want ondanks het inniger contact tusschen moederland en koloniën, tengevolge van het snellere verkeer, is het met de liefde, de belangstelling voor Indië, in Nederland nog maar matig gesteld. En wij twijfelen er aan of dat ooit beter zal worden.

Het internationale verkeer heeft ten opzichte van de verhouding der volkeren onderling geen opklaring gebracht en geen verbetering. Integendeel. Er heerscht een algemeene wrijving, een onderling groot misverstand en de haat wies inplaats van de liefde.

Zoo ook is de verhouding tusschen moederland en koloniën gedurende de laatste tientallen jaren eer verslechterd dan verbeterd. Ondanks den wekelijkschen maildienst, ondanks telegraafkabel en draadlooze. De Nederlander in Holland interesseert zich niet voor de tropische bezittingen en hij is steeds moeilijker te bewegen om er heen te gaan. Vroeger trok hij er op uit in een zeilschip, bedreigd door talloze gevaren, primitief ondergebracht, matig aan boord verzorgd. En zijn loon was gering, vergeleken bij de tractementen welke men thans verlangt, de uitrustingskosten, welke men tegenwoordig eischt. Men wordt in comfortabele zee-kasteelen overgebracht en nog krijgen particuliere ondernemer en Gouvernement met moeite de nodige werkkrachten uit. Meer voor Indië voelen, meer van Indië weten dan vroeger, doet men zeker in Nederland niet. Eerder minder.

Hopen wij, dat de maileditie der *Maasbode*, welke flink en uit royale beurs is aangepakt, in den hier-

voor geschetsten feitlijken toestand verandering moge brengen ten goede. Dat toch is het prijszwaardige doel.

Toeristen verkeer.

„Toeristenverkeer” — *Soer. Hbl.* 23 Aug. 3e bl. — werd opgericht in 1908 en boekte in dat eerste jaar 208 toeristen, in 1913 5579, doch in 1914 en 1915 daalde dit cijfer sterk, als gevolg van den wereldoorlog; in 1917 stijgt de curve alweder en wijst in 1919 het cijfer 2323 aan. Als de voortteeken niet bedriegen, zal het recordjaar 1913 spoedig worden verbeterd, om slechts te wijzen op de a.s. komst van 200 Amerikanen, waarover de Kamer van Koophandel te San Francisco met de Ned.-Indische Hotelvereniging in onderhandeling is.

Het zal de *Maatschappij tot bevordering van het Vreemdelingenverkeer* zeker niet moeilijk vallen het toeristencijfer te brengen op 8000 per jaar. Als men aanneemt, dat iedere toerist in Indië f 800 achterlaat, welk bedrag niet te hoog getaxeerd is, dan beteekent dat een jaarlijksche inkomst van f 6.400.000, waarover de ontvangers in den een of anderen vorm belasting moeten betalen.

UIT DE INLANDSCHE PERS.

1 Sjawal 1851 (8 Juni 1921).
 Einde van de Vastenmaand.

In de „Sinar Hindia” van 7 Juni 1921 heeft de heer Soekin namens de directie, administratie, redactie en namens het personeel van dat dagblad een artikel gewijd aan den dag van 8 Juni 1921, waarop de groote vastenmaand voor de Mohamedanen eindigde.

Die dag wordt door hen steeds met vreugde en op royale wijze gevierd, ook door hen, die in gewone tijden moeite hebben rond te komen.

Bij de ontmoetingen vraagt men elkander, onder zeker eerbetoon, verontschuldiging voor de in het afgelopen jaar begane zonden en verzuimen en wenscht men elkander geluk en voorspoed voor de volgende periode.

De heer Soekin doet dit in zijn artikel aan de lezers van de „Sinar Hindia”, zomede aan alle proletariërs van Ned.-Indië, daarbij wijzende op het feit, dat het geluk en de voorspoed voor de bevolking van Ned.-Indië niet mogelijk zijn, zoolang zij moet leven onder den druk van het kapitalisme en de toekomstige gevaren, die nog ernstiger zullen zijn dan die, waaraan zij tot heden heeft blootgestaan.

Wil men dat geluk en dien voorspoed bereiken, dan dient de bevolking zich te vereenigen in den strijd tegen het kapitaal.

In de afgelopen periode heeft de bevolking wederom de ervaring kunnen opdoen, hoe gemakkelijk het is om in moeilijkheden te geraken en hoe moeilijk het is om voor zich welstand te veroveren.

Tal van personen zijn gevallen als slachtoffer van den honger.

Gelukkig kan men thans eenige verlichting constateeren, sedert de prijzen der eerste voedingsmiddelen zijn gedaald al is dit ook niet in die mate dat zij overeenkomen met de prijzen van een tiental jaren geleden.

De voedingsmiddelenprijzen zijn alleen gedaald in vergelijking met die van 2 jaren geleden.

In de werkelijkheid is die verlichting slechts zeer gering.

Zij, die meenen dat de prijzen nog verder zullen dalen, vergissen zich evenzeer als zij, die meenen dat het ideaal van afschaffing van den oorlog bereikbaar is.

De oorlog is een verlengstuk van het imperialisme en van het kapitalisme en zoolang deze bloeien, wordt het gemeenschapsleven steeds bedreigd.

Reeds in een vorig artikel had de schrijver de gelegenheid er op te wijzen, hoe in Duitschland de inkomsten vermeerderden en de handel zich op gezonde wijze ontwikkelt.

Zij, die meenen dat de Deutsche industrie tengevolge van den oorlog ten gronde is gegaan, falen eveneens.

Grand Hotel Restaurant „ALLARD”
 Kruiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 12692
Alle Kamers zijn voorzien van Koud- en Warmwateraanleg.
Huis van den 1sten Rang

Indisch Restaurant
Waroong Djawa
 Kortenaerkade 10 - DEN HAAG - Tel. 4882
Uitzending van Dinners

tel. 4060 **MAISON VAN RIJN** Meermalen
Haag - BEKROOND
CUISINIERS
W. Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
Dejeuners, Diners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
Varié, Mayonaises, Salades, Koude en
Warme Schotels, enz. enz.
Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Afdeeling INDISCHE KEUKEN

Uitzending van alle gewenschte Indische Schotels, bereid door speciaal geëngageerd vakkundig personeel,

Indische Menu's: f 2.- en f 3.- p. p.

Thuisbezorgd in verwarmde verzegelde Bussen.

De Duitsche handelsgoederen vinden overal afk en zeker niet het minst in Japan. Doch dezelfde uitbreiding van de handelsbewe- ging valt ook te constateeren in Engeland. Amerika Japan, waar de regeeringen met elkander wed- veren in het veroveren van „markten” voor hunne handelsgoederen.

En hoe meer Duitschland daarbij wordt tegen- werkt, hoe meer kracht het tracht te ontplooiën. Die wedijver moet nu eenmaal noodlottig wor- den voor de volken en zal tot oorlog leiden, zoodat een gelukkige toekomst geen sprake kan zijn. Wil men een einde maken aan de oorlogen, dan het imperialisme en daarmee het kapitalisme moeten verdwijnen en het privaat eigendom moeten worden opgeheven.

Deze schoone gevoelens kunnen echter alleen worden bereikt, wanneer de Indische volken energie ontwikkelen en eensgezind den strijd aanbinden tegen het kapitaal.

En eerst als die strijd gewonnen is, zal men de Indische volken niet meer met den eersten Sjawal in elk jaar, maar met elken dag van het jaar kun- nen gelukwenschen.

Met de opwekking aan de lezers om zich te ver- riggen en de beweging krachtig te steunen, eindigt de schrijver zijn artikel.

Veroordeeling van Indische Volksleiders.

Blijkens de mededeeling, voorkomende in de „Si- hindia” van 6 Juni 1921, zijn de 3 Indische Volksleiders Alimin, Moesa en Sosrokardono res- pectievelijk veroordeeld tot 3, 3 en 4 jaren gevan- nisstraf.

De heer Hasan Djajadiningrat overleed. Tot vervolging van den heer Tjokroanimoto is nog niet besloten.

De „Neratja” weet mede te deelen, dat op voor- el van den Procureur-Generaal destijds aan het hoggerichtshof in Ned.-Indië in overweging werd gegeven Tjokroaminoto strafrechtelijk te vervol- gen wegens het afleggen van een valschen eed in de zaak van Alimin, waarna hij in hechtenis werd gesteld.

Het Hof heeft thans een verder onderzoek aan den Procureur-Generaal opgedragen en zal de be- slissing daarna volgen.

Reeds is Tjokroaminoto op het parket van den Procureur-Generaal in verhoor genomen. De vroegere onderzoeken hadden plaats in de maanden November en December 1920 en Januari 1921.

Hij kwam destijds naar Batavia met zijne vrouw en 3 nog niet schoolgaande kinderen, tegen den wensch van het bestuur der Centrale Sarikat Islam, die drang op hem uitoefende en verlangde dat hij zich van zijn gezin zou scheiden.

Door den dood van den heer Hasan Djajadining- rat is aan de Residentie Bantam wel zijn volkslei- der ontnomen, doch noch dit verscheiden, noch de veroordeelingen zullen aanleiding geven tot ver- wakking van de Inlandsche beweging.

Integendeel kan men verhoogde actie tegemoet zien.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Chineesche politiek.

II.
(Slot.)

Terwijl de Indische-Chineesche pers de politieke houding van China tot Japan als slecht heeft signaleerd, verklaart de Chineesche gezant, dat van eene slechte stemming der Chineezen in China ten aanzien van het Japansche volk nooit is heeft gemerkt.

Toch was er wel beweging bij de Chineezen te speuren, toen Japan in de bekende Shantung- affaire een 21-tal verzoeken tot China richtte.

Sedert is daarin eene verandering ten goede ge- komen en bestaat het vertrouwen, dat de ambtena- ren in de wederzijdsche landen het bestaande ge- bil in de goede richting zullen weten op te lossen.

De gelden, welke worden besteed ten behoeve van het leger, den handel en de industrie en de bestrij- ding van den hongersnood, hebben groote eischen aan de schatkist gesteld, hetgeen de oorzaak is, dat de Chineesche financiën zullen moeten worden ge- regeld.

Tal van rijke bronnen zijn in China nog niet ont- gonnen, waardoor de moeilijke omstandigheden, waarin China verkeert, kunnen worden verklaard.

De koersverlaging in China heeft den uitvoer van goederen weer doen toenemen, w.o. zijden stoffen naar de Vereenigde Staten van Amerika.

Het groote bezwaar voor China's buitenlandschen handel is, dat die handel in hoofdzaak is in handen van buitenlandsche maatschappijen.

Het Japansche nieuwsblad „Mainichi” te Osaka maakt melding van de vele conferenties, die door het corps diplomatique te Peking worden gehou- den, in verband met de betaling der schadevergoe- ding, welke China aan de Westersche mogendheden heeft te voldoen, wegens de tijdens den Boxer- opstand toegebrachte materiele schade.

Deze mogendheden hebben reeds 5 jaren uitstel van betaling verleend, onder de voorwaarde dat China zich tijdens den grooten oorlog zou aanslui- ten bij de partij van de geallieerden.

Aangezien die aansluiting heeft plaats gehad, de oorlog geëindigd is en de termijn van 5 jaar afgevoerd is, is in het corps diplomatiek te Peking thans de vraag voorgebracht, op welke wijze men het best een einde aan deze aangelegenheid kan maken, nu het feit bestaat dat China niet betalen kan.

Van Chineesche zijde werd voorgesteld om den termijn van uitstel van betaling te verlengen, in dien zin, dat de restant-schuld in stede van in 20 jaren, in 25 jaren zou kunnen worden voldaan.

Dit voorstel vond echter geen steun. Men is toen eene beweging begonnen, die er naar streefde opheffing van schuld van de mogendheden te verkrijgen, met bepaling, dat het bedrag der schuld zou worden benut in het belang van het Chineesche onderwijs.

Het denkbeeld had den steun van den handel en van eenige intelligente Japanners, met het gevolg dat de betaling in kwestie toch nog wel eenigen tijd zal worden uitgesteld.

Hetzelfde Japansche blad bevat verder de mede- deeling, dat in tal van Chineesche nieuwsbladen er op wordt gewezen, als zou de Japansche gezant te Peking in tal verschillende aangelegenheden tegen- werken, doch dit is in strijd met de waarheid.

Wel werkt reeds sedert geruimen tijd de Japans- sche vereeniging „Dabunkai” te Shanghai, waar zij een middelbare school heeft opgericht en waar de Chineesche jeugd onderwijs kan ontvangen.

Dergelijke scholen wil men ook oprichten te Hankow en Tientsin en dit is juist het bewijs, zegt het blad, dat Japan niet vijandig tegenover China staat.

Gebrekkige kennis van de Maleische taal en toestanden bij sommige volbloed Nederlanders.

In de „Perniagaan” van 9 Juni 1921 wordt er eens op gewezen, hoe gebrekkig de kennis van de Maleische taal somtijds is bij sommige volbloed Nederlanders.

De navolgende staaltjes worden daarvan gegeven. Een dame zit aan de eettafel en het voedsel waar- schijnlijk niet naar haar smaak vindende, vraagt zij aan den huisjongen: „Kassi maar zout en kalan tida zout, kassi maar wat anders.”

De schrijver zegt niet te weten of dat taaltje door den huisjongen is begrepen, doch hij vindt het wel wat erg dat het werd gebezigd door een volbloed Nederlandsche, die reeds verscheidene jaren in Ned.- Indië doorbracht en in dienst is van de Neder- landsch-Indische Regeering.

Een ander voorbeeld. De opzichter van bouwwerken en thans bibliothe- caris van den Volksraad, wil in een brief aan het

Tel. Interc. H 447.

Hotel de Bellevue
Bezuidenhout 15
's-GRAVENHAGE

Restaurant SAUR, den Haag

Lange Houtstraat, hoek Voorhout. 128
Tel. Nos. H. 5045 en H. 5046.

Dejeuners, Diners, Soupers
Specialiteit voor Visch en Zeeuwsche Oesters

Grand Hotel Restaurant

„Central”

In alle Kamers warm en keud water
De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ

geeft weder dagelijks van 3.30 tot 5.30 uur, zijn bekende intieme

Afternoon-Tea-Concerten

door het ensemble 129

WILLY HONSBEEK & Z

N.V. Brood- en Beschuitfabriek

„DE OUDE VETTE HEN”

DEN HAAG

bij het Stadhuis

Alle soorten Brood, Beschuit,
Banket, enz.

Lunchroom - Tea-Concert 219

GRAND HOTEL COOMANS

ROTTERDAM - HOOFDSTEEG

Hotel bevat 250 Kamers met stroomend koud en warm water; 30 Kamers met Badkamers verbonden.

Logies met Ontbijt vanaf f 3.25 per persoon.

De aandacht wordt gevestigd op de moderne Tearoom, uitkomend aan den Houttuin en op het daarachter gelegen luxe ingericht Restaurant BRISTOL.

De Directeur H. HOLTHAUSEN 62

Z — H — B

ZUID-HOLLANDSCHE BIERBROUWERIJ

DEN HAAG

Bijkantoren te AMSTERDAM, BANDOENG,
BATAVIA, SOERABAYA, BOMBAY, BRUSSEL,
LONDEN, PARIJS 60

Vraagt de alom bekende

Z. H. B. Bieren

Z — H — B

LENSVELT NICOLA

Den Haag Holland

Beschuit en Roggebrood
voor export.

Nederlandsch Indische Escompto Maatschappij

Opgericht in 1857

Kapitaal f 50.000.000.—
 waarvan geplaatst en
 volgestort f 47.000.000.—
 Reserve f 11.000.000.—

Hoofdkantoor te BATAVIA.

Agentschappen in de voornaamste plaatsen van
 Nederlandsch-Indië, te AMSTERDAM en te
 'S-GRAVENHAGE,
 Lange Vijverberg 13.

Het Agentschap te 's-GRAVENHAGE
 belast zich met alle Bankzaken, alsmede
 met aan- en verkoop van Effecten.
 Neemt gelden à deposito en in rekening-
 courant tegen rentevergoeding.

Safe-Deposit.

Open en Gesloten Bewaarneming.

Commanditaire Bankvereniging

VISSER & Co.,

Noordeinde 167 DEN HAAG Tel. H. 6831

Verricht alle Bankzaken

Administratie van Vermogens

Hypotheken Assurantiën Spaarkassen

UTRECHTSCH BANKVEREENIGING

OPGERICHT 1873.

Kromme Nieuwe Gracht 20

UTRECHT

Behandelt alle Bankzaken.

Verhuurt loketten in hare Brand- en
 Inbraakvrije bewaarkluis.

De Directeuren: ANTON M. DE LEEUW
 W. BLIJKSEN Gen. 211

Rotterdamsche Bankvereniging

Kapitaal f 75.000.000.—

Reserve f 35.000.000.—

| | | |
|-------------|-----------|---------------|
| ROTTERDAM | AMSTERDAM | 's-GRAVENHAGE |
| Boompjes | Rokin | Mauritskade |
| Coolsingel | | Bezuidenhout |
| Deiftshaven | ZAANDAM | Kneuterdijk |
| Feijenoord | | NAALDWIJK |
| SCHIEDAM | | RIJSWIJK |
| VLAARDINGEN | | SCHEVENINGEN |

Deposito's

Cheque-Rekeningen m. rente-vergoeding

Handelscredieten

Voorschotten in Rekening-Courant
 Gelegenheid tot Open- en Gesloten
 Bewaargeving.

SAFE-DEPOSIT

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM BATAVIA 's-GRAVENHAGE

Ampenan, Bandoeng, Bombay, Calcutta,
 Cheribon, Gorontalo, Hongkong, Kobe, Makas-
 sar, Medan, Menado, Palembang, Pekalongan,
 Probolinggo, Semarang, Shanghai, Singapore,
 Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.

Kapitaal f 55.000.000.- Reserven f 47.750.000.-

Bataviaasch Genootschap verzoeken hem het werk
 over den Boro Boedoertempel te zenden, doch vroeg
 het werk aan Dr. Bosch met den titel van Boeroe-
 Boeroe.

De schrijver vindt het heel erg, dat een opzichter
 van bouwwerken op het oogenblik, dat hij het bo-
 venstaande schreef, niet wist dat de Boro Boedoer
 een tjandi is.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Onze koloniale dierenteelt.

Onder redactie van Dr. J. Dekker is het eerste Nr. ver-
 schenen (uitgaf van H. D. Tjeenk Willink te Haarlem) van
 een nieuwe serie geschriften: Onze koloniale dierenteelt.
 Populaire handboekjes over Ned.-Indische nuttige dieren.

Dit eerste deeltje, getiteld „Buffel en rund”, is bewerkt
 door Dr. H. 't Hoen, oud-adjunctinspecteur van den bur-
 gerlijken veeartsenijkundigen dienst in Ned.-Indië. Na eene
 beschrijving van de verschillende soorten in den Ned.-Indi-
 schen Archipel, deelt schr. bijzonderheden mede over de
 plaats die deze dieren innemen in de Inlandsche huishou-
 ding; vervolgens geeft hij een hoofdstuk: de teelt van
 buffels en runderen door de bevolking. Voeding, verpleging
 en gebruik van den veestapel. Ouderdomskennis, fokinrich-
 ting, om te besluiten met mededeelingen over besmettelijke
 ziekten en de bestrijding ervan. Een interessant boekje,
 vooral ook door de talrijke illustraties.

De West-Indische Gids.

Inhoud van de Nov.-afl.: Een Staatsrechtelijk vraagstuk,
 door Mr. B. de Gaay Fortman (Over de vaststelling der Cu-
 raçaosche Begroeting). — Het laatste woord, door W. D.
 H. van Asbeck (Over bevoegdheid van Koloniale Staten en
 Gouverneur van Suriname). — De toekomst van verschil-
 lende cultures in Suriname, door Tj. Pyttersen (IV. koffie,
 V. cacao, VI. Tabak). — Admiraal Pedro Luis Brion 1821—
 27 September — 1921, door Mr. Euwens (vervolg). — Eene
 geschiedenis van Hollandsch-Brazilië, door Mr. R. Bijlsma
 (Uitvoerige bespreking van Dr. H. Wätjen, Das Holländische
 Kolonialreich in Brasilien). — Boekbespreking (Tropen-
 hygiëne, door P. C. Flu, besproken door L. C. van Panhuys).
 — Bibliographie.

Het Missiewerk.

In het Nov.-Nr. schrijft Mgr. Th. van Roosmalen (Apost.
 Vic. van Suriname) over de St. Gerardus Majella-stichting
 te Paramaribo, waar zoovele melaatschen eene liefderijke
 verpleging vinden. — Pr. F. van Lith wijdt eene beschouwing
 aan de Java-Missie en de vorming van een Inlandschen
 clerus. Er is reden tot groote dankbaarheid, want, zegt schr.
 „De Java-Missie bestaat nog geen 25 jaar en reeds zijn 30
 Inlandsche leerlingen in voorbereiding voor het priester-
 schap. Van deze dertig zijn negen ingetreden in de orde der
 Jezuïten; twee hunner geven na voltooiden cursus der filo-
 sofie met hunne Europeesche collega's les aan het college
 te Moentilan. De ondervinding, tot nu toe opgedaan, wat be-
 treft hun aanleg en karakter, hun kennis, hun deugd, hun
 volharding, is boven alle verwachting gunstig geweest.”

Looi- en verfstoffen uit Ned.-Indië.

De heer J. J. Paerels schrijft in het October-Nr. van Cul-
 tura over verfstoffen uit Ned.-Indië. Vele der Indische looi-
 middelen, vroeger van slechts plaatselijke beteekenis, vormen
 thans belangrijke uitvoerproducten. Mangrove-bast bijv., een
 dertigtal jaren geleden nog een onverkoopt looimiddel,
 wordt hans door de leerlooiers algemeen in de gematigde
 streken gebruikt, zoodat de vloedbosschen van de tropische
 kusten meer en meer geëxploiteerd worden. Achtereenvolgens
 geeft schr. bijzonderheden over gambir (welke haar toe-
 passing vindt in de leerlooierij zoowel als in de ververij),
 mangrovebast (als voren), orlean (kleuringsmiddel voor mar-
 garine en kaas), mengkoedoe (roode kleurstof), soja-bast
 (gebezigd als verstof, na toevoeging van verschillende ingre-
 diënten), pinangnoten (looi-stof), pilang-bast (looi-stof),
 trenggoeli-bast (looi-stof). Ten slotte sappanhout, dat een
 roode kleurstof levert, die vroeger veel gebruikt werd, doch
 de laatste jaren als uitvoerproduct zijn beteekenis vrijwel
 heeft verloren.

De Arabische pers in Ned.-Indië.

Onder het opschrift „La presse arabe aux Indes néerlandaises”
 bevat deel 46 der Revue du Monde Musulman eene
 bespreking van een artikel van Dr. B. J. O. Schrieke „De
 strijd onder de Arabieren in pers en litteratuur”, verschenen
 als bijlage VI van de Notulen van het Bat. Genootschap
 van K. en W., deel 58 (1920). (‘t Was ons intusschen niet
 bekend, dat van genoemd deel der Notulen, eene driemaand-
 lijksche publicatie, reeds afleveringen zijn verschenen).

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 43. Dr. Mohr over het onderzoek van Su-

TAAMS & KEYSER

Bankastraat 10 's-Gravenhage

IN EFFECTEN.

Speciale afdeling Incourante Fondsen.
 Cultures - Industrie - Handel.

Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden.
 COUPONS. REK.-COURANT.

Bank-Associatie

Wertheim & Gompertz 1834 en Gredietvereniging 1853.

ALLE BANKZAKEN.

Kapitaal en Reserves f 19.500.000.— 25 Kantoren

rinaamsche gronden, door Dr. A. Reyne, met een naschrift
 van Dr. E. C. J. Mohr. (Naar aanleiding eener critiek van
 Dr. Mohr over de publicatie „Chemisch onderzoek van eenige
 Surinaamsche kleigronden”, door Dr. J. E. van Amstel). —
 Field mapping for the oil geologist, door G. A. Warner, be-
 sproken door L. Rutten. — Proeftuin voor koffie van het
 Besoekisch Proefstation, door Dr. A. J. Ultée. — Werke-
 loosheid onder het personeel der ondernemingen. — Ver-
 keer door het Suezkanaal in 1920. — De ontwikkeling van
 het handelsverkeer tusschen Ned.-Indië en Australië. —
 Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financiële
 berichten en verslagen. Enz. — Verder een literatuur-opgave
 van de Afdeling Handelsmuseum van het Koloniaal In-
 stituut over vezelstoffen, plantenziekten, bodemvraagstukken.

Ook een boekbeoordeling.

Bij de firma J. H. de Bussy te Amsterdam is onlangs een
 plaatwerk verschenen over de rubbercultuur ter Sumatra's
 Oostkust. In de Planter, het orgaan der vakvereniging voor
 assistenten in Deli, van 30 Sept., vindt men de hiervolgende
 eigenaardige bespreking.

In de plaatselijke bladen kon men onlangs het bericht
 lezen, dat de heer Croockewit een negentigtal foto's over de
 rubbercultuur in boekvorm had doen samenvatten en in
 den handel gebracht via de firma De Bussy.

Vanaf het kappen van het oerbosch (misschien zelfs wel
 vanaf het aanvragen der concessie) tot aan het nageven van
 het heilige kruis aan de boot, die het afgewerkte product
 naar de markt vervoerd, zijn alle technische en mercantieele
 phasen van het bedrijf in beeld vereeuwigd.

Het heet, dat deze uitgave voor reclame-doeleinden ge-
 schiedt, ter meerdere glorie van de rubbercultuur.

Een ongelukkiger moment kon intusschen wel moeilijker
 gekozen zijn. En de titel van den album zou dan ook heel ad-
 rem kunnen luiden: Sic transit gloria mundi: Zoo gaat alles
 naar den bliksem toe.

Als er nou ooit iets in staat is om berooide aandeel-
 houders, wegens de malaise ontslagen assistenten en in
 leege brandkasten sturende directeurs van rubbermaat-
 schappijen een beroerte van ergernis te doen krijgen, dan is
 het wel die in deze tijden hoogst onkiesche uitgave van be-
 doeld album.

In het huis van een gehangene spreekt men niet over een
 koord, noch vertoont men kiekjes van een galg!

Sluyters' Monthly.

Het October-Nr. van Sluyters' Monthly East Indian Ma-
 gazine verschenen reeds half September als een Jaarbeurs-
 nummer. Evenwel niet uitsluitend de Jaarbeurs te Bandoeng,
 maar ook wat daarmee in verband staat is behandeld en
 verschillende plaatsen, die den bezoeker der Jaarbeurs be-
 lang kunnen inboezemen, zijn vertegenwoordigd.

Aan het begin het portret van Z. E. den Gouverneur-
 Generaal. — De heer B. J. Krol schrijft over de Jaarbeurs.
 — De hr. S. A. Reitsma behandelt de schoone Preanger en de
 hoofdplaats Bandoeng. — De hr. Van der Kop artikelt over
 spoorwegaanleg. — J. Huizinga over het medisch congres te
 Weltevreden, enz., enz. Een buitengewoon rijk geïllustreerde
 aflevering met interessante bijschriften; vooral de omslag-
 plaat is schitterend.

Indische Cultuur-Almanak.

Bij J. H. de Bussy te Amsterdam is verschenen de Indische
 cultuur-almanak voor 1922. 36e Jaargang. Samengesteld door
 Prof. Dr. A. H. Berkhout en Dr. H. C. Prinsen Geerligts. Als
 afzonderlijk supplement is toegevoegd een opgave van tijd-
 schriften en boeken betreffende koloniale landbouw en aan-
 verwante vakken.

Cultuur en Christendom onder de Javanen.

Onder dezen titel is verschenen (bij J. H. Kok te Kam-
 pen) eene rede, door Dr. H. A. van Andel op verschillende
 bijeenkomsten gehouden. De oud-Gouverneur-Generaal A. W.
 F. Idenburg, die met groote belangstelling en instemming
 kennis nam van den inhoud, laat een inleidend woord vooraf
 gaan.

Tekort aan bestuursambtenaren.

Het Nr. van 26 Oct. van „De Vrijheid” bevat eene be-
 schouwing van K. P. H. over „het nijpend tekort aan be-
 stuursambtenaren in Ned.-Indië”. Naar schr.'s meening zal
 er welhaast weinig anders overblijven dan om de verschil-
 lende streken van de buitenbezittingen geheel bestuurloos
 te laten, tot schande van onze Regeering en ten nadeele van
 den goeden naam die Nederland nog altijd als koloniale
 mogendheid heeft. Tenzij alsnog de maatregelen worden ge-
 troffen, die de Vereeniging van Ambtenaren van het Binnen-
 landsch Bestuur in overweging gaf.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Afl. 30 van jaarg. V. Huwelijksgebruiken in Indië (ver-
 volg), door N. — Protestantisch Zendingswerk in Indië, door
 Dr. J. W. Gunning. — De suikerindustrie op Java, haar ge-
 schiedenis en ontwikkeling, door H. Ch. G. J. van der Man-

Oranjobank

Noordeinde 39 - DEN HAAG - Telef. H. 3407.

Handelscredieten, Rekening-Courant,

Deposito's Incasso's,

Spaarbankboekjes rentende 4 pCt.

ONDERLINGE LEVENSVZERKERING VAN EIGEN HULP

Hoofdkantoor: 's-GRAVENHAGE, Kortenaerkade 3. Bijkantoor: BATAVIA, Passer Pisang.

Verlaagde Indische Tarieven met Aandeel in de Winst.

Vraagt deze tarieven en gij zult Uwe levensverzekering sluiten bij de O. L. v. E. H.

De negentiende eeuw (vervolg). — West-Indië, Suriname. Landbouwwonderwijs in Suriname. — Onze Ned.-Indische hadjis en de bedevaart naar Mekka (vervolg).

Mededeelingen. Tijdschrift voor Zendingwetenschap. Uit den inhoud van deel 65, 3e stuk. Sadhoe Soendar, door Dr. C. W. Th. Baron van Boetzelaer van Dordrecht. — School en Zending, door P. Oosterlee. — Een maand op reis in het ressort Wakde (Noord-Nieuw-Guinea), door J. Bijkerk. — Uit de Javaansch-Soendaneesch-Maleische (I. Godsdiensdienst en maatschappelijke toestanden. II. Onderwijs. III. De vrouwenbeweging). — Belangrijke verschijningen op Zendingengebied (Het eerste Nederlandsche Missiecongres). — De financieering van den Zendingarbeid. (Enz.).

Tectona. Boschbouwkundig Tijdschrift. In afl. 9 (Sept.) de volgende oorspronkelijke bijdragen. Rapport over de begroeiing van de onderafdeelingen Posso Parijs van de Afdeling Midden-Celebes, speciaal met het oog op de bosschen en houtstand. Vergezeld van aantekeningen over den handel in hout en andere boschproducten van de Tominihoekt, door P. K. Heringa. — Rapport over de djatihosschen van Sidajoe van 1706 (Uit het Koloniaal Archief), door E. H. B. Brascamp. — Cederboomenaanplanten van O.-I. Compagnie in 1798 (Uit het Koloniaal Archief), door E. H. B. Brascamp. — De bosschen in het verslag van H. van IJsseldijk over de gesteldheid van Java's Oostkust van 15 Juni 1799 (Uit het Koloniaal Archief), door E. H. B. Brascamp. — Boschwezen en houthandel op Java. Aanleiding van het praeadvis van J. P. Menger, door A. van der Kuip. — Boschwezen en houthandel op Java, door D. — Eenige beschouwingen naar aanleiding van het praeadvis van J. P. Menger, door J. W. Blank. In de rubriek referaten en vertalingen o.a. De dalende lijn van het Boschwezen in Ned.-Indië. — Ned.-Indisch hout voor de Zuid-Wales.

Ned.-Indisch Rubbertijdschrift. De Jaarg., 1e halfjaar No. 1 (15 Sept. 1921). Selectie van de Jaarg., door Dr. W. H. Arisz. — Samenwerking van rubberproducenten. — De positie van het artikel rubber. — Het rubbern volgens bastonderzoek op de Gouv. Onderneming "Gutta". — Nederlandsche Gutta-Percha Maatschappij (vervolg over 1920). — De oliëpalmcultuur ter Oostkust van Sumatra. — De Londenseche rubbertentoonstelling. — De winstverdelingen. — Het geel worden der crêpe bij het andersch tap-systeem, door Mr. G. J. Wyers.

Hindia Poetra. In het Oct.-Nr. van het orgaan van het Indonesisch Verbond van Studeerenden een artikel van den hr. R. J. Limburg van der Aarn. „Op het oorlogspad“, naar aanleiding van den 25sten dag van de „Ondernemersraad voor Ned.-Indië“. Als leider van deze grootscheepsche combinatie, die blijkbaar bedoeld is als vertegenwoordigend lichaam van het grootkapitaal in Indië, treedt op Mr. M. W. F. Treub, die het eerste nummer van de „Vrijheid“ een en ander mededeelt over de plannen. Inderdaad geeft deze „troonrede“ van het grootkapitaal wel eenige aanwijzing in welke richting het optreden van deze combinatie zal gaan. Natuurlijk zal ze met een heele serie quasi-ethische frases, „Arm Indië, dat alwaar de dupe wordt“, besluit schrijven.

Handelsberichten. Het Nr. van 27 Oct. bevat een beknopt algemeen overzicht omtrent landbouw, nijverheid en handel gedurende 1920 (ontleend aan het door het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel te Buitenzorg uitgegeven verslag over 1920).

Verslag zoutaanmaak Madoera. Ter Landsdrukkerij te Weltevreden is verschenen (als uittreksel van het Departement van Gouv. bedrijven in N.-I.) het verslag van den zoutaanmaak op Madoera over het jaar 1919.

Mededeelingen Alg. Proefstation voor den Landbouw. No. 7. Ueber die Denitrifikation mit ameisensauren Salzen, und den Einfluss des Kation auf diesen Prozess, von J. Groenewege.

No. 8. Ueber das Vorkommen von Emulsion in Bakterien, Beitrag zur Physiologie der Zellulose zersetzende Bakterien, von J. Groenewege.

Bulletin Deli Proefstation. No. 14 bevat een artikel van Dr. B. T. Palm, getiteld een onderzoek naar voor de tabakscultuur in Deli, waarmede bedoeld wordt een bij de Vorstenlandsche tabak voorkomende schimmelpil, welke onlangs ook op de Karo-hoogvlakte werd aangetroffen.

Neerlandia. In het Nov. Nr. het vervolg van v. L(ingen's) „Hollandsche Oorlog op Java“, Schr. beschrijft thans de kolonisatieproeven tijdens Gouverneur-Generaal Van Imhoff (omstreeks 1800). Verder publiceert dezelfde schr. eenige cijfers over

uitzending van Indische ambtenaren, welke allesbehalve een indruk geven van de zogenaamde „Jan Salie-geest“ der tegenwoordige Nederlandsche jongelingschap.

Suriname.

Wij hebben onze lezers geregeld op de hoogte gehouden van de merkwaardige staking der Aucaner-Boschnegers aan de Marowijne, waardoor een groot getal arbeiders in de goud- en balatavelden gevaar geloopen hebben te verhongeren. Amakti, het opperhoofd der Aucaners, was door het koloniale bestuur naar Paramaribo ontboden om zich te verantwoorden. De zaak is nu afgelopen. In een plechtige zitting van den Raad van Bestuur, gehouden in de groote audiëntiezaal van het Gouvernementshuis, waarbij behalve de Raad van Bestuur in groot ornaat, tegenwoordig waren officieren van de schutterij en het garnizoen, leden van de rechterlijke macht in ambtsgewaad, de voorzitter der Koloniale Staten, andere hoogwaardigheidsbekleeders in rok en witte das en vertegenwoordigers van de pers, heeft Amakti zijne verontschuldigheden aangeboden en beterschap beloofd. Hij was vergezeld van Kanapé, den opperpriester, Gajoe, den granfiskali (Procureur-Generaal) en zes kapiteins, allen in gala, Amakti in donkerblauwe uniform, met lange sabel op zijde, de broekspijpen opgelegd met goudgalon, zware gouden kraag, zilveren epauletten, een oranjejerp om en witte handschoenen, Kanapé in de uniform van zee-officier.

Wij ontleenen deze bijzonderheden aan „De West“ van 20 September, maar kunnen de geheele beschrijving van de plechtigheid, die zeker Amakti en zijn gevolg geïmponeerd zal hebben, hier niet overnemen. Evenmin kan in zijn geheel hier een plaats vinden de overeenkomst, op deze plechtige zitting op 20 September geteekend door Amakti en zijn gevolg. In dit stuk zijn opgenomen de eed, door Amakti bij zijne installatie tot groot-opperhoofd in 1916 afgelegd, een uiteenzetting van hetgeen hem in verband met de staking is ten laste gelegd en van hetgeen daarop is gevolgd.

Daarop volgt het besluit van den Gouverneur, dat wij hier laten volgen:

„Kanapé wordt vanaf heden, 20 September 1921, aangesteld als hoofdkapitein over de Aucaners, om met Amakti den stam te besturen.

Aan Kanapé wordt toegevoegd Gagoe, die den titel van Gran fiskari zal dragen, om hem behulpzaam te zijn in het handhaven van orde en tucht onder de Aucaners.

Geen handeling van den Granman zal als wettig erkend worden, wanneer niet blijkt dat Kanapé zich daarmee heeft vereenigd.

Alle brieven, enz. van den Granman zullen in het vervolg mede den naamstempel van Kanapé moeten dragen.

En verder stellen en herhalen wij hierbij nog de navolgende verplichtingen op straffe, aan den voet dezes vermeld.

De Aucaner boschnegers, die het grondgebied van Suriname bewonen, zijn en blijven aan het navolgende onderworpen:

1. De Koningin der Nederlanden, alhier vertegenwoordigd door den Gouverneur van Suriname, wordt erkend als het hoogste gezag, waaraan eerbied en gehoorzaamheid verschuldigd zijn.
2. De wetten, welke in Suriname zijn of worden vastgesteld, worden geëerbiedigd.
3. De posthouder, die bij de Aucaner boschnegers is of zal worden geplaatst, moet in alle zaken, de blanken rakende, geraadpleegd worden. Bevelen, die hij namens den Gouverneur geeft, moeten gehoorzaamd worden.
4. Wanneer het mocht voorkomen, dat de Aucaners vermeenen dat hun onrecht wordt aangedaan, dan zal Kanapé zich onmiddellijk tot den posthouder wenden om mededeeling hiervan te doen, die dan zorgen zal de zaak te onderzoeken en zoo noodig het bestuur daarvan kennis te geven, opdat recht geschiede.
5. Een werkstaking, waardoor menschenlevens

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal f 80,000,000.-
Statutaire Reserve - 18,979,250.-
Buitengewone Reserve - 22,860,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië, Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schriftelijke en Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. — Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

RENTEVERGOEDING VOOR DEPOSITO'S:

Met één jaar opzegging 4½ pCt.

Voor andere termijnen nader overeen te komen.

HAARLEMSCHE BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER
BEVERWIJK, BLOEMENDAAL
EDAM, HILLEGOM, HOOFD-
DORP, LISSE, PURMEREND
IJMUIDEN, ZANDVOORT.....

KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.—

Handel- en Cultuur-Maatschappij

Gevestigd te AMSTERDAM, Prins Hendrikkade 79. 211
Telefoon 49 Noord, Telegram-adres: Amesz, Amsterdam.

IMPORT van alle Nederlandsch-Indische producten.

Neemt op zeer billijke conditiën vertegenwoordigingen aan van in Nederlandsch-Indië gevestigde firma's.

Belast zich met den verkoop van — en geeft voorschot op producten als: Tabak, Koffie, Rijst, Oliehoudende Gewassen, speciaal Copra, Sesame Zaad, Grondnoten, enz.

EXPORTEURS van alle voorkomende artikelen zooals: Textiel-, Papier-, IJzer- en Staalwaren, Sundries, Levensmiddelen, enz.

BANKIERS: Nederlandsche Handel-Maatschappij.

Voor Collectieve Ziekte-Verzekering

is de aangewezen Maatschappij

Centrale-Onderlinge

Ziekenkas onder Administratie der Z. H. V.

Pletterijkade 50 's-Gravenhage

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

Safe-Inrichting.

M. VISSER,
voorb. A. J. ROEBARD.

Prinstraat 69 - DEN HAAG - Telefoon 5470.

abriek en Magazijn van Gouden-, Zilveren en Diamantwerken
REPARATIE-INRICHTING.

N.V. Autogarage „CITO“

SCHENKWEG 7 - TEL. B. 804

'S-GRAVENHAGE

Luxe Verhuur-Auto's

SPECIAAL ADRES
VOOR DAMES
EN KINDER
KONFEKTIE

v.s.

GERZON

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren.
Doch het publiek moet weten, dat gij die levert.
Dat bereikt gij alleen door goede en voordurende reclame.
Gebruik dit blad voor Uw

Reclamecampagne

Dans-



Instituut

B. STERNFELD

Leerling v. h. Instituut Jacques Dalcroze te Genève

Koningin Emmakade 133 Tel. M. 3348
'S-GRAVENHAGE

Onderwijs in
Modern Dansen

alsmede in

Klassiek,

Plastiek

en Rhythmische

Gymnastiek.

Mode-Academie J. & G. DE GRAAFF,
's-Gravenhage - Anna Paulownastraat 18a.
Voornaamste Vakschool in het Costuumvak.

Theoretische en praktische, volledige opleiding van Dames tot Costumière, 1e Coupeuse,
Directrice en Leerares in het Costuum-, Mantel- en Lingerievak.

Aanmeldingen bij de Directrice G. DE GRAAFF.

in het binnenland in gevaar gebracht worden, zal als een daad van vijandschap beschouwd worden en de geheele stam daarvoor getuchtigd worden.

6. De Aucaners zijn verplicht, wanneer er geen voldoende vaartuigen voor het opbrengen van lading te Albina en te St. Laurens aanwezig zijn, eerst de vrachten der expediteurs te Albina op te brengen en daarna pas hun diensten te St. Laurens te verlenen.

Er zal streng de hand gehouden worden aan het livrettenstelsel.

8. De posthouder zal zoo spoedig dit mogelijk is aanvangen met het geven van onderwijs aan de Djoekakinderen; de hier aanwezige hoofdmannen der boschnegers verbinden zich het schoolbezoek zoo veel in hun vermogen is aan te moedigen en tegenwerking van anderen tegen de school te bestrijden.

9. Het is aan de Aucaners ten strengste verboden ooit eenig verdrag met andere boschnegerstammen aan te gaan of vijandelijkheden met hen te plegen.

10. Bij overtreding van deze bepalingen zal het zelfbestuur bij de Aucaners worden afgeschaft en zullen ambtenaren, politie en soldaten naar de Tapanahony worden gezonden, om dat gebied te besturen op dezelfde wijze als de districten der blanken."

In een ingezonden stuk in „Suriname" van 27 September worden eenige zeer juiste beschouwingen gewijd aan hetgeen sub 5 is geschreven:

„In deze bepaling trekt bijzonder de aandacht de tuchting in verband gebracht met de werkstaking. Tuchtiging van een vijandigen stam toch beteekent dien stam beoorlogen, hem door middel van wapengeweld onderdanig maken aan een of ander gezag, in casu het Surinaamsche Gouvernement.....

„Wanneer in art. 5 bepaald was, dat een werkstaking onder de Aucaners, zonder vooraf gepleegd overleg met het Koloniaal Bestuur — of met de een of ander daarbij betrokken maatschappij — eenerzijds en de Aucaners anderzijds, of bij staking na gepleegd overleg, bij welks uitkomst de Aucaners zich hebben neergelegd, de schulddigen zullen gestraft worden, dan ware niet een indruk gevestigd als thans het geval is.

Door zonder meer te bepalen dat bij staking door de Aucaners de geheele stam als vijandelijk beschouwd en getuchtigd zal worden, wordt de indruk verwekt, dat de boschnegerstammen eigenlijk beschouwd worden als „een Staat in den Staat" en ook dat het „schuldig" zal worden uitgesproken over schulddigen en onschuldigen, vrouwen, kinderen en grijsaards inclusief.....

Ook naar onze meening ware het beter geweest hetgeen onder 5 gezegd is geheel weg te laten of anders te redigeeren. Die „tuchting" van een stam, die verdeeld is over de Tapanahony, de Sarakreek en de Boven Cottica, zou blijken niet zoo'n heel eenvoudige zaak te zijn en niemand zou de gevolgen kunnen voorzien.

De redactie van „Suriname", die het stuk met volle instemming opneemt, had ook gaarne in de overeenkomst opgenomen gezien een regeling in het belang der Indianenstammen in het zuiden van de kolonie. De Aucaners houden deze Indianen, die zij praktisch aan zich hebben schatplichtig gemaakt, door kunstgrepen van de overige wereld afgesloten.

De redactie hoopt dat het bestuur stappen zal doen om deze Indianen te verlossen van den toestand van helotisme, waarin zij feitelijk door de boschnegers gehouden worden.

Op deze kwestie werd reeds in 1898 de aandacht gevestigd in een artikel „De grenzen van Nederlandsch Guiana", in het Decemnummer van het „Tijdschrift v. h. Kon. Nederl. Aardrijkskundig Genootschap", noot 21.

Dat is 22 jaren geleden, maar door het Koloniaal bestuur is in al die jaren niets gedaan om aan dezen toestand een einde te maken.

Ook in de reisverslagen van Franssen Herderschee

Uitsluitend eerste klasse
MUZIEKINSTRUMENTEN
SNAREN, enz.

Inruilen en Repareeren
LANSBERG's Muziekhandel
Schoolstraat 23 - DEN HAAG - Tel. H. 7324

en de Goeje is daarop de aandacht gevestigd.

Berichten uit „De West".

Zooals men zich zal herinneren heeft de heer Van Ommeren in de Koloniale Staten de vraag gedaan of het bestuur eenige inlichtingen kan geven omtrent het gerucht, dat aan de houdster van de bauxiet-concessie Rorac uitstel is verleend van de betaling der door haar aan de kolonie Suriname verschuldigde gelden wegens de restitutie van de kosten van het door den ingenieur Douglas ingestelde bauxiet-onderzoek.

Naar aanleiding hiervan heeft de Gouverneur medegedeeld dat uit een brief van den Minister van Koloniën gebleken is, dat inderdaad tusschen het Ministerie van Koloniën, de naamlooze vennootschap Nederlandsche Mijnexploratie en Exploitatie Maatschappij en de Nederlandsche Handel Maatschappij onderhandelingen gevoerd zijn (of worden) tot regeling van bedoelde aangelegenheid. De uitkomst van die onderhandelingen is den gouverneur echter nog niet bekend. Zoodra dit wel het geval zal zijn, zullen nadere inlichtingen worden verstrekt.

Met de „Nickerie zijn weder twee zoons van Nederlandsche boeren-afstammelingen bij Paramaribo naar Nederland vertrokken, met steun van Gouvernementswege, om te worden opgeleid voor het boerenbedrijf. De zoons van de boeren van Brussel en Rozenberg, die eenige jaren geleden voor hetzelfde doel naar Nederland vertrokken, maken het goed.

De heden vertrokken jongelieden zijn zoons van de boeren van Dijk en Veldkamp.

Een militaire afdeeling van twaalf man onder luitenant Gits is naar Coppename vertrokken, om een tracé te kappen van Coppename naar Coronie. De expeditie wordt vergezeld door den topograaf Sniphout en telt verder een sergeant, een ziekenoppasser en een opzichter.

Aan de „N. R. Crt." van 28 October, Avondblad D, ontleenen wij het volgende bericht:

Prof. P. C. Flu, uit Leiden, zal voor de 5e jaarsstudenten aan de Technische Hoogeschool het volgende 7-tal colleges geven over tropische hygiëne:

I. De rol, gespeeld door het water bij het ontstaan en de verbreiding van infectieziekten in de tropen. II. De faecaliën en de gevaren, welke zij voor de bewoners der tropische gewesten opleveren. III. De watervoorziening in de tropen. IV. De afvoer van faecaliën in de tropen. V. De overbrenging van de malaria en de bestrijding van die ziekte in Indië. VI. De pest en haar bestrijding. VII. Het koelie-bedrijf in de tropen.

Curaçao.

De traktementsherziening.

De laatstelijk uit de kolonie ontvangen mail loopt tot 1 October. Toen was nog altijd niet uitgebracht het Voorloopig Verslag van den Kolonialen Raad over het ontwerp der bezoldigingsverordening, dat half Mei van dit jaar is ingediend nog door den Gouverneur Helfrich. En dat hoewel om verschillende redenen, in de M. v. T. uiteengezet, periculum in mora kon worden gelegen geacht. Een dezer redenen is, dat de verordening zou gelden vanaf Januari 1921.

De Amigoe di Curaçao komt nu met de mededeeling, dat van het ministerie telegrafisch bericht zou zijn ontvangen, dat aan de nieuwe salarisregeling slechts dan terugwerkende kracht kan verleend worden tot 1 Januari 1921, als de Koloniale Raad volkomen instaat voor de helft der daardoor verhoogde inkomsten, ook van het loopende jaar, te dekken door nieuwe belastingen. Wij kunnen moeilijk aannemen, dat dit bericht juist is. De bewoordingen zijn niet geheel duidelijk. De bedoeling kan

Firma L. J. C. BOUCHER
Algem. Binnen- en Buitenlandsche Boekhandel
's-Gravenhage - Noordeinde 64c
Specialiteit: voor het samenstellen van Leesportefeuilles
Advertentie-Bureau

CONSERVEN - TIELEMAN & DROS

LEIDEN - HOLLAND

**Blikgroenten
Visch, Vleeschwaren
Soepen, Pickles, Jams**

Leveranciers aan het Departement van Koloniën, Oorlog, Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZONN
GROENMARKT 27
TELEFOON N^o. 2512

□ □ DROGERIJEN □ □ CHEMICALIËN □ □
□ DEPT DER MEEST BEKENDE BINNEN- □
□ EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS □

zijn, dat de K. R. dekking voor de helft der hoogere uitgaven vanaf 1 Jan. '21 tot de inwerkingtreding der nieuwe verordening moet vinden, of wel dekking voor de helft der jaarlijksche kosten der verhooging. Neemt men aan, dat het laatste, het meest verstrekkende, bedoeld is, dan houdt dit niets nieuws in, noch voor den Kolonialen Raad, noch voor de belanghebbende ambtenaren, immers in § 13 der M. v. T. heeft de vorige Gouverneur uitdrukkelijk verklaard, dat de Minister van Koloniën de geheele herziening, dus niet alleen ten aanzien der terugwerkende kracht, als voorwaarde stelde, dat de kolonie uit eigen middelen de helft zou dragen van de uitgaven, die de herziening der bezoldigingen zouden vorderen. De Gouverneur verzocht den Raad, om hoewel de voorstellen van de belastingherziening nog niet konden worden ingediend, de aangeboden bezoldigingsregeling zoo spoedig mogelijk te behandelen.

Misschien heeft de Raad niettegenstaande dit verzoek die belastingherziening eerst willen afwachten. In ieder geval zou het bericht waover de *Amigoe* spreekt, eene verbetering zijn in zooverre alleen de terugwerkende kracht aan het vinden der middelen tot dekking der halve hoogere kosten wordt verbonden.

Met de salarisherziening op zichzelf zou dit weinig te maken hebben. Het kan ook moeilijk anders. De tractementen zijn op Curaçao laag, al jaren lang veel te laag, onevenredig laag in verhouding tot Suriname bijvoorbeeld, hoewel de levensstandaard daar al jaren en jaren lang niet duurder is. Het goedkoopere leven op Curaçao behoort al geruimen tijd tot het rijk der fabelen.

Het zou daarom heel onverstandig zijn als de traktementsherziening gekoppeld bleef aan de belastingherziening. Het is toch al moeilijk goede ambtenaren te krijgen en te houden. De bijlagen en duurtetoelagen zijn maar tijdelijke lapmiddelen.

Over de opmerking van de *Amigoe* in dit verband, dat de nieuwe gouverneur van zelf tot de overtuiging moet komen, „dat de kolonie in hare periode van overgang, van noodlijdend naar bloeiend niet meer belasting op kan brengen dan zij nu al doet”, ware overigens nog wel te debatteeren. Er zijn „noodlijdende” gemeenten genoeg in het moederland, waar men naar verhouding heel wat meer betaalt.

De Brionfeesten.

De *Amigoe* van 1 October geeft een verslag, waaraan wij het volgende ontleenen:

Wij hebben ons Nationaal feest ter eere van den Curaçaoschen Held met groote geestdrift gevierd. Zelden zagen we zulk een menschenmassa bijeen. Hoog sloeg de feestvlam uit bij den nachtelijken rondgang met fakkellicht op Maandagavond.

Het feest werd erin gehost door een stormachtig joelende menigte. 't Werd laat, maar de feestvreugde zat er in.

Dinsdagmorgen waaiden overal vlaggen en zagen we bijzondere versieringen in de Hollandsche en in Venezolaansche kleuren, vooral op het Brionplein.

De plechtige Mis van dankbaarheid was druk bezocht.

De onthulling van den marmeren plaat met het opschrift Brionplein geschiedde door den wvd. Gouverneur; de heer H. Perret Gentil hield daarbij de leestrede, terwijl de Militaire muziek de plechtigheid opluisterde.

De President van den Staat Falcon, Grl. Leon Jurado en de Vice-President Grl. Gabriel A. Lacle, toevallig op Curaçao aanwezig, wilden een bewijs van sympathie geven en stelden flinke bedragen beschikbaar voor het houden van een zeilwedstrijd en publieke vertooning van een bioscoop.

De dertien ranke booten met nieuwe blanke zeilen hielden elkander in de haven tamelijk wel bij, wat een mooi gezicht bood aan de duizenden toeschouwers. Maria Leoncita, het grijze bootje met witten rand, schoof echter bij het fort snel vooruit en zwenkte met een zwaai de boei om, Caracasbaai tegemoet.

Zij behaalde den eersten prijs van 50 gld. Maar

Fabrik van 144
FORNUIZEN
met toebehooren
voor Hotels,
Restaurants,
Gestichten, enz.
SCHEVENINGEN
Telef. Intero. 664

P. J. MEIJIS & ZONN
Waeenaarsche-
straat 1, 3, 5,
Hofveranciers

er bleef nog geld genoeg over ter verdeeling onder de overige 7 prijzen, zoodat allen tevreden waren.

De optocht om 4 uur was een groot succes. Misschien wel 100 auto's namen er aan deel. Het hoofdmoment was de triumfkar van Brion, versierd portret van den admiraal, voorafgegaan en gevolgd door auto's met aardige matroosjes en begeleid door een peleton soldaten van het garnizoen. Bij het huis, waar het stoffelijk overschot van Luis Brion gerust had vóór zijn bijzetting in het Pantheon van Caracas, hield de heer Emilio Henriquez eene redevoering.

Om vijf uur was het groote en ruime Brionplein stampvol auto's en menschen. Eerst werd het protocol geteekend, voorgelezen en in den looden bus gedaan, waarna de eerste steen werd ingemetseld onder de 19 saluutschoten van het fort. De heer H. Leyba, Consul van Venezuela, hield hierna een feestrede, waarop de wvd. Gouverneur bedankte.

Om zeven uur zag het Brionplein wit van menschen, die kop aan kop zich vergaapten aan de zeer duidelijk weergegeven stiereengevechten en nog eenige comische scènes. Ondertusschen tikte kapelmeester Boskaljon en begon het avondconcert van bijna uitsluitend Curaçaosche muziek.

Om negen uur werd er op het Concordiaplein een andere bioscoopvertooning gegeven, maar daar kunnen we, tot onze spijt, niet veel goeds van zeggen.

Het Parijsche nachtleven behoeft ons volkje niet te worden voorgehouden, om het respect voor de Europeesche samenleving bij hen te verhoogen. Die vertooning was fout en heelemaal verkeerd gevoeld op zulk een volksfeest. Jammer!

Het Teatro Catolico was intusschen met zijn Gala-voorstelling in het hotel Americano begonnen, bijgewoond door een groote menigte. De groote eetzaal van 't hotel bleek te klein. Velen moesten zich met een staanplaats vergenoegen; anderen konden heelemaal niets zien door de te groote massa.

De dames hebben haar reeds lang gevestigden naam hoog gehouden. Het program was schitterend, tintelend van patriotische geestdrift. De nationale kleuren van Holland en Venezuela schitterden ons telkens tegen in alle mogelijke nuanceering. Glorie, roem, vrijheid gingen Brion vooraf, die in Bengaalsch licht in levenden lijve verscheen in vol admiraalcostuum. Curaçao en Venezuela bezongen den naam van *Simon Bolivar* en *Pedro Luis Brion*. Holland verscheen, om dankbaar de hulde voor haar grooten zoon in ontvangst te nemen van Venezuela en Curaçao, begeleid door Glorie, Roem en Vrijheid.

Een dameskoor zong een keurig Brionlied, een zeemanskoor het lied van de zee. Toen kwamen in booten Brion en zijn staf en zijn dappere matrozen. 't Was mooi. Dankbaar hebben we genoten van deze schitterende gala voorstelling.

Oud-Gouverneur Helfrich had een telegram gezonden.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen.

Egypte onafhankelijk.

Volgens berichten uit Londen en Caïro zouden de te Londen met de missie Adly-Pasja gevoerde besprekingen tot een gunstig voorloopig resultaat hebben geleid. De Britsche regeering wil verder gaan dan men had durven verwachten, al zullen de extremisten in Egypte, die van niets anders dan van een volslagen onafhankelijk Egypte, volkomen los van Groot-Brittannië willen hooren, nog wel het „niet voldaan” blijven aanheffen.

In Februari was aan den kedhive of sultan een Br. boodschap gezonden, waarin de verklaring voorkwam, dat de status van protectoraat geen bevredigende verhouding meer aangaf, waarom den sultan uitgenoodigd werd een delegatie naar Londen te sturen, ten einde over een geschikter verhouding tusschen de twee landen overleg te plegen.

In de nu ontworpen overeenkomst wordt het protectoraat prijs gegeven, daarvoor komt een tractaat tusschen bondgenooten in de plaats. Daarbij wordt de onafhankelijkheid van Egypte erkend, onder beding van eenige waarborgen voor de veiligheid der Britsche verbindingen door het Suez-

N. LOEB - DEN HAAG
NOORDEINDE 109-111

KLEEDING EN MEUBILEERING
OP TERMIJNBETALING

KUNSTINSTITUUT
De Scheveningsche Muziekschool
Dir. JOSEPHINE WINTER 16
Keizerstraat 23 - Scheveningen

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJP
Bandversiering van SOERJOWINOTO
Prijs ingenaaid f 3.40 Gebonden f 4.90
Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
en bij de Uitgeefster



... Het drama lijkt mij buitengewoon geschikt voor opvoering. De dialoog is overal levendig, en de diepzinnige wijsheid, de zwaar-filosofische denkbeelden, die den achtergrond vormen van dit gedegene werk, zijn nergens verrat in lange redeneeringen, die de dramatische kracht zouden verzwakken. En het vertoont een zeldzamen rijkdom van tooneelen, die bij de knappe en juist-opgevatte regie, diep ontroerend moeten werken, tooneelen, die den acteurs gelegenheid geven tot spel, ook zonder dat één oogeblik de ontroering van het kunstwerk door den schrijver werd voorbij gezien voor éénzijdige tooneeltechniek. Ongetwijfeld stelt het stuk hooge eischen aan spel en regie; maar als het over beide kanten in bekwame handen was, dan zou men er ook gerust een heel seizoen van society-plays voor cadeau kunnen geven.

(HERMAN MIDDENDORP in „De Nieuwe Gids”).

Tagore's Opvoedingsidealen

door NOTO SOEROTO
Met 5 illustraties Prijs . . . f 2.20
Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
en bij de Uitgeefster



... Een boekje, als een vreemde bloem, waaraan wondere geuren ontzweven, deze Idealen van Tagore over opvoeding, in het stille woudheilgdom van Shanti Niketan opglanzend, dat stille oord, waar de vrede zelve schijnt te wonen. Er ruischt iets in deze idealen, als de melodie van een lied, in vreemde taal gezongen, dat heel uit de verte tot ons komt, ons dwingt tot stilstaan, tot luisteren; dat ons ontroert met een zonderlinge ontroering, half genot, half smart . . .

(ELISE SOER in „De Tijdspeigel”).


Uitgaven van „Hadi Poestaka”
Boekhandel en Uitgeversmaatschappij
Nobelstraat 20 Den Haag Tel. H. 474


 Naamlooze Vennootschap
L. P. Smulders'
Meubelfabriek
 Tolbrugstraat 11
BREDA

Behangerijen
Stoffeerderijen
TAPIJTEN EN
GORDIJNEN


 HOPEVERANCIERS.
Wed. H. RAHDER & Zoon
Wijnhandelaren
 Filiaal: 's-Gravenhage Hoofdkantoor: Amsterdam Filiaal: Arnhem Filiaal: 180 Gorinchem
 Heemskerkstr. 1a Binnenkant 25 N. Plein 15 O. Vischmarkt
 Tel. H. 3493. Intere. Tel. 309. Tel. 280. Tel. 61.

Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.
Voor Export speciale conditiën.

AMSTERDAM ROTTERDAM
 DE HAAG EURECHTE

EDELMETAAL BEDRIJVEN
 KEMPEN-BEGERE-VOS
 BATAVIA SOERABAJA SEMARANG MEDAN

N.V. MEUBELFABRIEK
V/H LE COINTRE & CO.
 Ameublementen
 Belimmeringen
 Gordijnen
 Tapijten
 Modelhuis: Oude Molstraat 32
 'S-GRAVENHAGE TEL. H. 8088

F. C. DE BRUYN
 eenigst adres voor de bekende
„Parakan Salak” Thee,
 f 1.00 per pond.
NEEMT PROEF.
 Danckertstraat 43. Tel. M. 4088 en M. 4089

kanaal alsmede met Soedan, en in 't belang van de bescherming van vreemdelingen.

De grondslagen voor de praktische maatregelen van het accoord zouden hierop neerkomen: 1o. De Britsche troepen zullen alleen Port Said en de oostelijke zone van het Suezkanaal bezet houden. 2o. Voor de openbare schuld wordt een Britsche controleur benoemd. 3o. Egypte krijgt het recht in het buitenland politiek te zijn vertegenwoordigd, maar Gr. Brittannië zal bij alle verdragen, handelsverdragen uitgezonderd, worden geraadpleegd. 4o. Alexandria wordt een Britsche marine-basis, met een internationale politiemacht. 5o. Br.-Egyptisch Soedan behoudt zijn tegenwoordigen status, de voorziening met water uit Egypte wordt gewaarborgd.

Afgedaan is de kwestie echter nog niet. De Egyptische vertegenwoordigers hebben zich nog niet bereid durven verklaren haar te teekenen, de verder gaande eischen der extremisten indachtig. En Lloyd George heeft de voorstellen van zóó ver gaande strekking verklaard, dat het Britsche Parlement in de beslissing zal moeten worden gekend.

Is het eenmaal tussehen de staatslieden tot overeenstemming gekomen over een stap, die dergelijke mooie verwachtingen wekt, dan kan de verwezenlijking wellicht wat vertraagd worden, maar tegen te houden is zij dan niet meer. Mocht Egypte niet dadelijk de toegedachte onafhankelijkheid krijgen, dan zal nog slechts eenige voortgezette actie noodig zijn, om het die toch te doen verwerven.

Een zendingskwestie in Cameroen.

De Gouverneur der nieuwe Fransche kolonie Cameroen, de heer Carde, heeft in een rapport over zijn gebied ook aandacht aan de Amerikaanse presbyteriaansche zending gegeven. Wat hij hierover schrijft werpt een eigenaardig licht over de bestaande mededinging der zendingsgenootschappen. De Am. presb. missie bezat in 1918 in Cameroen 9 scholen, in 1920 reeds 90. In deze zelfde jaren telde de Katholieke zending er 27 en 88.

De positie der Amerikanen is echter een onzekere geworden, door de terughoudendheid der V.S. ten opzichte van den Volkerenbond. Zoals men weet stelt de mandaatmogendheid zelf den ontwerp-tekst op voor de mandaat opdracht. Nu luidt art. 7 van het Cameroensche ontwerp-mandaat aldus: „Onder voorbehoud van de maatregelen te treffen voor het behoud der openbare orde en het verzekeren der goede zeden, heeft de mandaat mogendheid, in de geheele uitgestrektheid van haar gebied, de vrijheid van geweten en van de uitoefening van alle godsdiensten te verzekeren, en aan alle zendingen, burgers of onderdanen van een lid van den Volkerenbond vrijheid te verleen om er binnen te komen, zich te bewegen en te verblijven met de bedoeling er hun roeping te vervullen”.

Elke missionaris moet dus behooren tot de onderdanen van een der landen toetredend tot den Volkerenbond. De V.S. hebben dit, zooals men weet, niet gedaan. Op den dag, waarop de Raad van den Volkerenbond den tekst van het mandaat aanneemt, zou aan de Am. presb. zending dus een verbanningsbesluit betekend worden.

In het feit der aanwijzing van deze kans door den Fransche Gouverneur, kan misschien het voorkomen van de verwezenlijking ervan echter reeds opgesloten liggen. Wel bestaat er mededinging tussehen de missies, maar de Fransche Regeering zal vermoedelijk de reeds verkregen resultaten niet willen teniet doen, en daar het ontwerp nog op goedkeuring wacht, zal aanvulling niet heel moeilijk zijn.

Mgr. Augouard.

Den 5en October is te Parijs een groote figuur uit de Fransche koloniale geschiedenis der laatste halve eeuw begraven. Monseigneur Prosper Augouard, bisschop van Kongo, was kort geleden op 70-jarigen leeftijd, na een onafgebroken verblijf van 45 jaren, uit equatoriaal Afrika in Frankrijk teruggekeerd.

Met de Brazza is hij een der stichters van dat Fransche bezit in Midden Afrika geweest. Hij is er sedert dien in volle bedrijvigheid gebleven. Lag aan den inzet, van dien arbeid ook de gedachte ten grondslag, dat het door den oorlog van 1870 getroffen vaderland door een krachtige koloniale actie veel van het verloren prestige kon herwinnen, hij bleef de priester, werkende voor zijn kerk en zijn geloof. In 1881 bereikte hij in de Oebangistreek Stanley Pool drie dagen na het vertrek van Stanley. Hij heeft vele scholen gesticht. Hij heeft verzachting van zeden gepreekt en verspreid onder de stammen, die tot de meest wilde en meest achterlijke van Afrika werden gerekend. Hij heeft de bestuursuitbreiding van Frankrijk krachtig gesteund. Jules Ferry maakte van zijne medewerking ruim gebruik. De z.g.n. missie Marchand had hem veel te danken.

De Prins van Wales naar Indië en Japan.

De Prins van Wales heeft den 26en October Londen verlaten om te Portsmouth scheep te gaan. De Renown, de kruiser, waarop hij de reis volbrengt, wordt den 17en November te Bombay verwacht. De Britsch-Indische bladen

Dans-Instituut NICK H. WISSE
 Gediplomeerd Dansloeraar
 LANGE BEESTENMARKT 108-110, DEN HAAG
Club- en Privaatlessen
 in de Moderne Dansen
 Privaatlessen aan Heeren met medewerking van Dame (assistente).
 Jalichtlagen dagelijks van 2-4 en 7-10 uur.

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. Krul
 Salon de Rafraichissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

bevatten lange mededeelingen over de plannen om het den kroonprins gedurende zijn maandenlang verblijf in Indië niet aan afwisseling te laten ontbreken.

De in 't leven geroepen agitatie heeft het plan dus niet doen opgeven, toch zijn niet allen gerust, juister is misschien zelfs dat eigenlijk niemand ten volle gerust is. De onderverinding leert hoe de opwindende licht de gedachte tot een persoonlijke wandaad in 't brein van een zwakkeling of van een dweper doet opkomen. De prins komt onder vele soorten van menschen, van de meest uiteenlopende rassen, in een tijdperk waarin op tal van plaatsen woelingen heerschen en aangezet worden, er moet zijnerzijds een groote mate van plichtsbeseft en persoonlijke moed aanwezig zijn, er moet aan de zijde zijner adviseurs een zeer vaste overtuiging van 't wenschelijke der onderneming bestaan, om het bezoek door te zetten.

Het wil ons voorkomen, dat dit doorzetten, nu 't plan eenmaal vastgesteld was, als een eisch van goede politiek moest gelden. Daarop terugkomen zou het gunnen van een succes zijn aan de agitators, wier invloed men juist wil kortwieken.

't Optreden van lord Sydenham in het Hoogerhuis, waar hij een somber beeld ophing van den toestand in Britsch-Indië en scherpe critiek uitoefende op de Britsche politiek, werd dan o.i. ook terecht door Minister Curzon gegispt als ontijdig en onverstandig. Deze legde er daarbij den nadruk op dat de onderkoning waarborgen had gegeven voor het treffen van alle in redelijkheid te vragen voorzorgen.

Rubber in Serawak.

In de jaren van het geloof aan de schitterende toekomst van de rubber hebben, naar 't schijnt, vele Chinezen daarvoor ook aanplanting gedaan in 't gebied van Serawak, in Borneo. De lage prijzen brachten er hen toe eerst zooveel doenlijk op de exploitatiekosten te bezuinigen, dit heeft echter niet tot voldoende resultaten geleid. Zij laten nu de rubberaanplantingen in den steek, de terreinen voor elkander prijs verkopende. Velen hinner zouden ontmoedigd naar China zijn teruggekeerd. Het in Serawak verkregen product zou, wordt erbij gevoegd, toch ook door zijne kwaliteit niet tot een concurrent van betekenis op de wereldmarkt geworden zijn.

Tonnenmaat vóór en na den oorlog.

Wij ontleenen aan „Lloyd Register” het volgend vergelijkend overzicht van de winst of het verlies in handels-schepen-tonnenmaat van verschillende staten, ten gevolge van de oorlogsvloeden.

Landen, die een verlies te boeken hebben:

| LAND. | Toestand op 30 Juni 1914. | Toestand op 30 Juni 1920. | Totaal verlies. | Percent verlies. |
|--------------------------------|---------------------------|---------------------------|-----------------|------------------|
| in registrertonnen | | | | |
| Engeland | 18,892,000 | 18,111,000 | 781,000 | 4 |
| Duitschland | 5,135,000 | 419,000 | 4,716,000 | 91.8 |
| Oostenrijk-Hongarije | 1,052,000 | 0 | 1,052,000 | 100 |
| Zweden | 1,015,000 | 996,000 | 19,000 | 1.9 |
| Griekenland | 821,000 | 497,000 | 324,000 | 38.7 |
| Denemarken | 770,000 | 719,000 | 51,000 | 6.6 |

Landen, die een winst te boeken hebben:

| LAND. | Toestand op 30 Juni 1914. | Toestand op 30 Juni 1920. | Totaal winst. | Percent winst. |
|-----------------------------|---------------------------|---------------------------|---------------|----------------|
| in registrertonnen | | | | |
| Vereenigde Staten | 4,287,000 | 14,525,000 | 10,238,000 | 238.8 |
| Noorwegen | 1,957,000 | 1,920,000 | 23,000 | 1.2 |
| Frankrijk | 1,929,000 | 2,963,000 | 1,280,000 | 63.9 |
| Japan | 1,708,000 | 2,996,000 | 1,288,000 | 75.5 |
| Nederland | 1,472,000 | 1,773,000 | 301,000 | 20.5 |
| Italië | 1,430,000 | 2,963,000 | 1,228,000 | 85.7 |
| Spanje | 884,000 | 997,000 | 113,000 | 12.8 |

Kunnen wij de getallen op zich zelf niet controleeren, toch teekenen wij aan dat de winstberekening voor Japan niet geheel klopt met de vooraangaande cijfers, en dat dit voor Italië in nog mindere mate het geval is. Dit kunnen vergissingen zijn, die aan de betekenis van de gegevens overigens geen afbreuk behoeven te doen.

Frankrijk, Engeland en Angora.

Wij hebben meermalen gewezen op de dubbelzinnige verhouding waarin Frankrijk en Engeland in de vraagstukken betreffende Klein-Azië in 't Nabije Oosten tegenover elkander staan. Alles is daar eigenlijk dubbelzinnig en dubbelhartig. Er bestaan redenen om den sultan van Turkije zooveel doenlijk in gezag te knotten, maar redenen van niet minder belang maken 't noodig hem te ontzien. Men zou Griekenland sterk wenschen om de betekenis van de Kemalpolitiek in bedwang te houden, maar Frankrijk gunt de tegenwoordige Grieksche regeering geen succes en Groot Brittannië is 't storien van geld in dien bodemlozen put moede. Met Angora weet niemand hoe hij 't zelf heeft. Angora vindt steun bij de Soviët en is met Moskow in intieme relatie;

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag
 DAMES MODEARTIKELEN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELEN.

Bevelen ons beleeft
aan voor levering
van alle soorten
Brandstoffen

N.V. Brandstoffenhandel v.h. F. BREURE & ZON

Telefoon H. 1880 en H. 3331

Waldeck Pymontkade 88 - Den Haag

Stookt onze
1^e soort
Turfbriketten

ervan maakt 't als bedreiging gebruik wanneer dit in zijn
nam te pas komt, maar zulks belet Kemal pacha niet om
met de Europeesche mogendheden in diplomaten spel
verpoozen. Hij laat zich zoeken en vinden en doet dan
er ineens een zet, lijnrecht in strijd met de verlevendigde
verwachtingen.

Waar wij vreezen, laat Frankrijk nu weer met zich spelen.
In het Grieksche front meer strijders vroeg dan Angora
schikbaar kon stellen, is de flirt van daaruit met Frank-
rijk begonnen. De Kemalisten werden mak in Cilicië. Franklin
Bouillon ging naar Angora; eerst heette hij een particulier
zager te zijn, later werd zijne officieele opdracht erkend.
Briand is toen tot de verklaring gekomen, dat er een
missie Bouillon is, maar deze had zich alleen bezig te
maken met de uitwisseling der gevangenen en met die
economische belangen, welke strikt vallen in de Fran-
sche prioriteits-zone van Cilicië. Nader is bekend, dat
Bouillon een verdrag is aangegaan en dat de Ke-
malistische gezant te Parijs, Bekir Sami Bey, gewerkt heeft
aan den geest, van hetgeen van Britsche zijde als de bedoeling
van missie-Bouillon werd gevreesd. Iedereen kan 't als een
blijvende gebeurtenis beschouwen dat de grensregeling
tusschen 't Turksche en 't Fransche gebied haar beslag heeft
gekregen, maar Frankrijk heeft dit te Angora gedaan, terwijl
Turksche regeering nog altijd te Konstantinopel zetelt.
Frankrijk heeft zich de exploitatie van den spoorweg naar
Angora voorbehouden, zonder daarbij met de Britsche wen-
sen rekening te houden. Alles weet men er voorloopig
niet van, maar opmerkelijk is, dat in de Fransche pers nu,
dat Briand over het gunstige verloop der onderhandelin-
gen tusschen Parijs en Angora luide juicht, bedenkingen op-
wekt, die 't wantrouwen wettigen, dat door de Engelsche
kredieten geopperd werd, vóórdat het resultaat dier besprekin-
gen bekend was.

De Manchester Guardian wist toen te vertellen van onder-
handelingen loopende over de volgende punten: Steun aan
Turkije voor het terugkrijgen van Smyrna en Thracië, her-
stel der volledige soevereiniteit over Konstantinopel en de
omgevingen, verwijdering van alle vreemde garnizoenen. De
Turksche doortocht door de zeeën zal door Turkije zijn te
garanderen. Frankrijk zorgt voor een leening. Turkije kent
aan Frankrijk voorrechten (bepaald omschreven) boven an-
dere mogendheden toe, zoo voor de exploitatie van den
spoorweg.

Het was vooral om deze voorstelling van de Fransch-
Turksche voornemens en de missie-Bouillon te weerleggen,
dat Briand zich over de taak dezer missie uitliet.

Thans is le Journal des Débats zich echter tot tolk ko-
men maken van de volgende gevoelen. Franklin Bouillon,
de gevolmachtigde der Fransche regeering, is geheel voor de
wensichten der Angora-partij gewonnen. Hij vertrouwt Kemal
pacha, niettegenstaande diens houding ten opzichte van het
verdrag van Sévres, den wapenstilstand van lente 1920, de
verhaalde omzweningen in de aangelegenheden van Ci-
licië, het tenietdoen van de daar ingevoerde Fransch-Arabi-
sche scholen, het strijden onder leiding van Duitsche dri-
vingsmeesters, enz.

Wij deelen de hierin uitgedrukte vrees.
Angora voelt zich tegenover Griekenland nog niet zeker
genoeg van de overwinning. Het wacht ook nog op den
uitslag van de zending van den Griekschen premier Goe-
ris naar Parijs en Londen. Intusschen blijft men over
wenscheelijken onderhandelen. Komt 't oogenblik waarop
Angora zich sterk genoeg gevoelt om weer in 't door Frank-
rijk beheerschte gedeelte van Cilicië en in Syrië op te
treeden, dan neemt het zijn draai, dan zoekt het weer nau-
were aansluiting bij de Soviët, dan zal Frankrijk in 't een
of andere opzicht ten opzichte van Turkije te kort zijn ge-
schoten. Den Turken in 't algemeen en den Kemalisten in
't bijzonder is het Europeesche baaspelen over Turksch ge-
bied een doorn in 't oog; wie zich de illusie maakt hen tot
andere inzicht te hebben gebracht, zal telkens bedrogen uit-
komen.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:
WERKKRACHTEN TEN BEHOEVE DER
KOLONIËN.

Oost- en West-Indische werkgevers hier te lande
worden uitgenoodigd om, wanneer in de vervulling
van betrekkingen moet worden voorzien, hiervan
mededeeling te doen aan het Informatiebureau der
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den
Haag.

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYLS & ZONEN - ROTTERDAM 21

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
aansluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadlooze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

HOOFDBESTUURSVERGADERING op Zaterdag
12 November e.k., des namiddags ten 1.30 u., in
het Gebouw van den Protestantenvond te Utrecht,
Boothstraat 7.

Agenda:

1. Notulen (Kol. Weekbl. 9 Juni l.l., No. 23).
2. Afdracht contributiegelden door Afdeelingen aan Hoofdbestuur (art. 15 Statuten).
3. Informatie-bureau.
4. Koloniaal Weekblad.
5. Mededeelingen.
6. Rondvraag en sluiting.

De Secretaris,
VAN DER BRUGH.

H.H. Secretarissen en Penningmeesters der af-
deelingen worden beleeft uitgenoodigd de wekelijk-
sche mutatie-lijst (pag. 14) steeds te raadplegen.

Het verslag van de Ombilimijnen over het jaar
1919 ligt, ter kennisneming voor de leden der Ver-
eeniging, op de leeszaal, Heulstraat 17.

Van de Afdeling Nijmegen:

POPULAIRE LEZING met lichtbeelden op Maan-
dag 7 November 1921, des avonds om acht uur in
den Boven-Foyer van het Concertgebouw „De Ver-
eeniging” alhier, te houden door den heer W. A.
Uiterwijk, van Zutphen.

Onderwerp: „Een reis door West-Sumatra”.

Alle leden hebben het recht van introductie.

De Secretaris der afdeling,
W. M. HAYE,
Slichtenhorststraat 13.

Van de Afdeling Breda en Omstreken:

(in samenwerking met het Nut van 't Algemeen).

VOORDRACHT met lichtbeelden over Moderne
reizen in den Archipel, waaronder bezoek aan het
Toba Meer op Sumatra, door den heer J. KONING,
journalist, op Donderdag 17 November 1921, te
8 uur n.m., in Concordia, groote koffiekamer.

Van „Boeatan”:

Op **Vrijdag 25 November a.s.** zal ten bate der Oost-
en West-Indische kunstnijverheid en huisvluit een
INDISCHEN KUNST- EN FILMAVOND worden ge-
geven in de groote zaal van den Dierentuin te 's-Graven-
hage.

Van het Informatie-Bureau:
(Heulstraat 17, Den Haag).

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN
STAATSDIENST.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's lands dienst in
Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien door
uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat
thans gelegenheid tot mededinging:

Ambtenaar bij de rechterlijke macht (Doctoren in de rechts-
wetenschap, die geslaagd zijn in het examen bedoeld bij art.
141, 2de lid, der Hooger-onderwijswet).

Ambtenaar bij den bureaudienst (Doctoren in de rechts-
wetenschap).

- Leeraar in de plant- en dierkunde.
- Leeraar in de Nederlandsche taal.
- Leeraar in het Duitsch.
- Leeraar in het Fransch.
- Leeraar in de wis- en natuurkunde.
- Leeraar in het teekenen (akte Me en g).
- Leeraar in de Staatswetenschappen.
- Leeraar in de scheikunde, allen volledig bevoegd.
- Civiel- of bouwkundige ingenieurs bij het middelb. techn. onderwijs.

Wed. G. STREITWOLF

Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413

GUMMI SPONSEN
SPONSEN ZAKKEN
BADMUTSEN

151

„INSTITUUT „VAN WIJNGAARDEN”,
Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes.
2de Schuifstraat 332 (Duinoord), Den Haag. 188

Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Op-
leiding voor verschillende examens.

Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar. 188

(Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.)

Uw Dameskleeding

koopt U het voordeeligt bij de Firma
H. GROENENDIJK, Maison de Paris, Piet
Heinstraat 98, Den Haag, Telef. 5770.

Wij zijn enorm gesorteerd in Chique
modellen Damesmantels, Wandelcostuums,
Toiletten, Japonnen, Blouses, Rokken,
Jerseys en Jumpers.

SCHRIFTELIJKE KNIPCURSUS

Door een geroutineerd Coupeur, met meer dan 20-jarige praktijk,
(oud-leerling van de wereldberoemde „Professeur de Coupe” A.
NEBELING te Brussel) worden systematisch **schriftelijke lessen**
gegeven (ook naar Indië) ter bekwaaming in het geven van
een chique coupe aan Uw Dames- of Heeren- en Kinderkleeding.
Prijs 13 lessen f 12.—, per geheele cursus slechts f 45.— (bij
vooruitbetaling).

Vraagt uitgebreide prospectus aan INSTITUUT VOOR SCHRIFTE-
LIJKE LESSEN, Kapelstraat 3, APELDOORN. 48

Na gunstig afgelegd examen wordt prachtig diploma uitgereikt.

Koninklijke West-Indische Maildienst
Amsterdam

Passagiersdienst

naar en van **SURINAME** en **CURAÇAO**, Br. Guiana,
Trinidad, Venezuela, Columbië, Centraal Amerika, Haïti.

NAAML. VENNOOTSCH.

Bredasche Luxebroodfabriek
B R E D A.

Zijt Gij abonné

van het rijk geïllustreerde Maandblad
NEDERLANDSCH INDIË OUD EN NIEUW
Zoo niet, vraag dan gratis proef-
nummer aan bij de Administratie

Nobelstraat 20, Den Haag

Telefoon H. 474

Telefoon H. 475

C. P. A. NICOLAI

DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
hoek Valeriusstraat. 177

Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
Ruime keuze. Nieuwste Modellen.

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND”
AMSTERDAM.

PASSAGIERSDIENST

van Amsterdam via Southampton, Genna, Port-Said naar
SABANG, BELAWAN-DELL, SINGAPORE, BATAVIA.

MAGAZIJN VAN

Heerenhoeden en Pelterijen,

EDUARD PELGER,

Prinsestraat 35 - Den Haag,
Telefoon No. 3902.

UITGAVE van de N.V. Boekdrukkerij v.h. Firma
T. C. B. TEN HAGEN te 's-Gravenhage.

Heden is verschenen de 8ste veel
vermeerderde druk van

**Moderne
Kookkunst.**

BEWERKT DOOR
FRANÇOIS BLOM,

Cuisinier te 's-Gravenhage.

Prijs: ingenaaid f 4.25
gebonden - 5.50

FAMILIE-BIOSCOOP
Prinsestraat 40 Telefoon H. 7477
Programma van 4-10 Nov. 1921.
Twee schitterende Hoofdfilms.
Liesjes Onschuld.

Dramatische schets.
Brood
2. Een realistisch beeld van den levensstrijd van een
beginnende actrice.

OLYMPIA THEATER
Prins Hendrikplein 3 - Tel. M. 814

Elken Vrijdag nieuw afwisselend
programma.

Doorlopende Voorstelling,
aanvang 8 uur.

Plaatsbespreking kan per telefoon
geschieden.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
Filiaal: 'S-GRAVENHAGE Noordwal 4, Tel. 2461
Filiaal: ARNHEM Eusebiusbl. singel 1a, Tel. 185

Werktuigkundige ingenieurs bij het middelb. techn. onderwijs.
Gepensioneerde genie-officieren als leeraren in de bouw-
kundige vakken bij het middelbaar technisch onderwijs.
Leeraar met K' bevoegdheid.
Gouvernementsarts bij den burgerlijken geneeskundigen
dienst of bij den dienst der pestbestrijding (voor vasten of
tijdelijken dienst).
Vrouwelijk gouvernements-arts bij den burgerlijken genees-
kundigen dienst (schoolarts).
Psychiater bij het krankzinnigenwezen.
Apothekersassistenten (ongehuwd).
Analysten.
Verpleegster 1ste klasse bij den burgerlijken geneeskun-
digen dienst.
Verpleegster 1ste klasse bij het krankzinnigenwezen.
Verpleegster 1ste klasse voor de militaire hospitalen.
Verpleger 1ste klasse voor de militaire hospitalen.
Verpleegster 1ste klasse voor de operatiezaal.
Verpleegster 1ste klasse voor de Röntgenologie.
Veearts bij den burgerlijken veeartsenijkundigen dienst.
Candidaat-notaris bij de Wees- en Boedelkamers.
Waterbouwkundig ingenieur voor Waterkracht en Electri-
citeit.
Electrotechnisch ingenieur voor Waterkracht en Electri-
citeit.
Werktuigkundig ingenieur voor het baggerwezen.
Civiel-ingenieur die zich gespecialiseerd heeft op het ge-
bied van rioleering en waterzuivering.
Vakkundige die zich gespecialiseerd heeft op het gebied
van rioleering en waterzuivering.
Opzichter bij den waterstaat en 's lands burgerlijke open-
bare werken.
Opzichter voor de landsgebouwen.
Teekenaar bij den waterstaat en 's lands burgerlijke open-
bare werken.
Geologen bij 's lands mijndiensten in tijdelijken dienst.
Bij den dienst der Staatsspoorwegen:
Civiel-ingenieur,
Werktuigkundig ingenieur,
Opzichter werkplaats voor afd. locomotiefstelplaats.
Bij den dienst der Staatsspoorwegen (in tijdelijken dienst):
Machinisten,
Technicus voor electro-zwakstroom.
Scheepbouwkundig ingenieur bij het marine-etablisement
te Soerabaya.
Bij den post-, telegraaf- en telefoondienst:
Electro-technisch ingenieur,
Electro-technisch ambtenaar 1ste klasse
Electro-technisch ambtenaar 2de klasse,
Adsp.-electro-technisch ambtenaar,
Telegraafopzichters 1ste en 2de klasse,
Radio-technisch ambtenaar 2de klasse,
Adspirant-radio-technisch ambtenaar,
Radio-telegrafisten.
Onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs.
Onderwijzer met de hoofdkante en lagere akte wiskunde
voor het meer uitgebreid lager onderwijs.
Onderwijzer bij het landbouwonderwijs.
Inspecteur en ambtenaar bij den belastingdienst.
Belastingaccountant.

Zij, die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in Ne-
derlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschen te komen,
kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot
de 9de Afdeling B van het Ministerie van Koloniën.

Mutaties van 26 Oct. tot 2 Nov. 1921.

Nieuwe Leden.

Afdeling „Nieuw Nederland" van het Algemeen Neder-
landsch Verbond te New-York, f 5.
J. P. Roelofs, Indoloog, Leiden, Donkersteeg 9, f 5.
Dr. A. J. Jochems, Leider Pestbestrijding, Solo, f 12.
A. J. van Mook, Hoofd Kasatrianschool, Solo, f 6.
J. H. van Dulken, Tuinopz. s.f. Tasik Madoe, Triagan,
Halte Paloer, S.S. O. L., f 12.
E. C. B. Vogelsang, Tuin-Empl. s.f. Tasik Madoe, Halte
Kemiri, S.S. O. L., f 12.
D. ter Laan, Administrateur Dep. van O. en E., Wieshadon,
Gartenstrasse 3, f 5.
M. van der Vegte, Douane-ambtenaar N.-I., Zalt-Bommel,
Grootte Markt, f 5.
P. A. Erades, Douane-ambtenaar N.-I., Leiden, Haarlemmer-
straat 79, f 5.
J. Passchier, Onderwijzer N.-I., Noordwijk, Zeestr. 5, f 5.
Mevr. A. Preijer-Lammers, Bussum, Villa Jantina, Konin-
ginnelaan 19, f 5.

Instituut W. G. TAANMAN
de Perponcherstraat 101-103 's-Gravenhage

Afd. A. Opleiding voor eindexamen H. B. S. 5-j. c. Inst.
voor de Marine, Milit. Acad., Cand. O.-I. amb.
Afd. B. Opleiding voor Cadettensch., Zeevaartsch., Middelb.
Kol. Landbouwsch., Machinistensch., enz.
Afd. C. Lager Onderwijs voor Leerl. van af 6 jaar.
Opl. 1ste kl. Gymn. en H. B. S.

J. S. Waisvisz, Directeur Dutch-Anglo Tiling Comp., Den
Haag, Wagenstraat 167, f 5.
Dr. P. van Andel, Arts, Den Haag, Lubeckstraat 72, f 5.
M. van Weydom, Bussum, Verbindingslaan 48, f 5.
A. van Dijk, Asp. Onderoff. Koloniale Reserve, Nijmegen,
Prins Hendrikkazerne, f 5.

Afschrijven.

C. Tirion, Arts, Den Haag, Stadhoudersplein 174.
D. H. W. Weenink van Loon, Onderwijzer, Weltevreden.
F. F. R. Heide, Botanicus, Buitenzorg, Dep. v. Landbouw.
Ed. Luyte, Griffier Landraad, Poerbolinggo.
A. M. Vroeg, Mookerheide, Mook.
Mej. C. van Wijk Jurriaanse, Utrecht, Buys Ballotstraat 18.
De mutatie in het Koloniaal Weekblad No. 43 betreffende
het lid P. Richter, Gep. Hoofding. S.S., is foutief. Genoemd
lid is niet overleden. (Zie hieronder adresveranderingen).

Adresveranderingen.

Dr. H. F. Lumentut, Off. v. Gez. I. L., Den Haag, Gemeente-
ziekenhuis, van: Tapijtweg naar: Zuidwal 83.
Ph. A. Broekhuijsen, Onderwijzer, Den Haag, van: Colum-
busstraat 26 naar: Columbusstraat 28.
W. K. Tehupeory, Arts, van: Weltevreden, Tanah Abang
70, naar: Amsterdam, Koninginneweg 44 (of 45), f 5.
A. R. Boele, Ass.-Resident, van: Poso (Menado) naar:
Donggola (Midden-Celebes).
B. H. Gronewold, Res. 1e Lt., van: Poerworedjo naar:
Weltevreden, Gang Setjang 6.
H. C. Hartevelt, Controleur B. B., van: Menes naar: Solo.
W. H. Sonius, 1ste Lt.-Inf., van: Bandoeng, D. v. O., naar:
Soerabaya, Boengkoelpark 10.
J. D. R. H. Pillard, oud-Ass.-Resident, Den Haag, van:
Lubeckstraat 59 naar: Nicolaistraat 2, p/a. Mevr. W. Zwart.
C. J. Feith, oud-Resident, van: Rotterdam, Rochussen-
straat 263a, naar: Den Haag, Riouwstraat 77, f 5.
J. Geway, Student, Den Haag, van: Jacob Hopstraat 12
naar: van Lumeysstraat 85.
C. Habich, O.-I. Ambt. m. v., Den Haag, van: v. Bever-
ningkstraat 137 naar: Antonie Heinsiusstraat 6.
W. Taat, oud-Kap. N.-I. L., Rotterdam, van: Maarland 52
naar: Maarland 76.
R. W. Kofman, Adm. Ambt. B.B., van: Gouda, Krugelaan
28, naar: Weltevreden, Dep. B.B., f 5.
J. P. C. Hartevelt, oud-Dir. van Fin., Den Haag, van: Fre-
derik Hendriklaan 268 naar: Valeriusstraat 35.
C. R. Ruempol, oud-Kap. N.-I. L., van: Utrecht, Buys Bal-
lotstraat 18, naar: Ruurlo, f 5.
M. Willemstijn, oud-Kolonel-Hoofdintendant N.-I. L., Wa-
gingen, van: Bergweg 273a naar: Bergweg 23.
P. Richter, oud-Hoofding. S.S., Den Haag, van: Gerard
Reynststraat 36 naar: Charlotte de Bourbonstraat (zie boven
afschrijvingen).

**Opgave van Leden der Vereeniging „Oost en West”,
die zich beschikbaar stellen voor het geven van
privaatlessen in Indische Talen, Staats-
en Strafrecht.**

A. H. J. G. WALBEEHM, Witte Rozenstraat 54, Leiden. —
Javaansch. — Maleisch.

Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen
van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Straf-
vordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.

J. J. F. SCHREUEL, Gepens. Assist.-Resid., Vogelkersstraat
1, Den Haag. — Maloische taal en letterkunde.

A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gram-
matica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum,
Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en
's-Graveland.

H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De
Maleische omgangstaal voor de praktijk.

A. LAFEBER, Doctorandus in de Indische Letteren, Nicolaas
Tulpstraat 88, Den Haag. — Beginselen van Sanskrit en
Pali; van Arabisch en Perzisch; verder Vergelijkende Taal-
kunde der Maleisch-Polynesische talen; Oud-Javaansch,
Javaansch, Madoereesch, Soendaneesch, Balineesch, Ma-
leisch, Bataksch, Atjehsch, Boegineesch en Makassaarsch,
Rotineesch, Tontemboansch.

Leden, die in deze opgave opgenomen wenschen te wor-
den, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeni-
ging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage en Secretaris afdeling
Den Haag Laan van Meerdervoort 187.

PERRY & CO.
AMSTERDAM - ARNHEM - 'S-GRAVENHAGE
UTRECHT - GRONINGEN

129
HUTKOFFERS

Fa. Wed. H. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenefabrieken - BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komt, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rokers in Ned.-Indië, daar niet alléén Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men



zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeeren. Door Uwe benoemde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabrikaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden.

Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventuele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 6, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

Vereeniging „OOST en WEST”.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

WONING VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, koffiedrinken en dineeren; logeeren f 1.50, noenmaal f 0.75 en diner f 1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

WONING VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankceerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankceerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.06 frankceerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankceerkosten.
 - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankceerkosten.
 - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankceerkosten.
 - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankceerkosten.
 - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankceerkosten.
 - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankceerkosten.
 - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankceerkosten.
 - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk.) Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankceerkosten.
 - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon dienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankceerkosten.
 - No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankceerkosten.
- d. Emancipatie-Toespraak door TH. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.04.
- e. „Ontwaakt”. Ter nagedachtenis aan CORN. W. BLIJD, door TH. A. C. COMVALIUS te Paramaribo. Prijs: f 1.50.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, Solo, residentie Soerakarta, Java.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Laan van Meerdervoort 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

- Muziek- en Zanglessen.
- Teeken- en Schilderlessen.
- Lessen in Moderne Talen.
- Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.
- Opleiding admittie examen H.B.S. en Gymnasium.
- Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.
- Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
- Dame als Hoofd — of Hulp in de huishouding.
- Kinderjuffrouw in Indië.
- Indische Massage en Manicure, uitsluitend voor Dames en Kinderen.
- Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag. Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de Opvoeding van kinderen, omtrent Hotels, Pensions, Inrichting, Medische Hulp, Onderwijs, enz.

Fabriek van INDISCHE UITRUSTINGEN

Eigen Kofferfabriek

G. KERNER & Co.

BATAVIA DEN HAAG SOERABAIJA
Stationsweg 78 - Tel. H. 1038

Alle goederen worden onder garantie geleverd. Eventuele vergissingen worden aan onze filialen in Indië kosteloos hersteld.

VLEUGELS, PIANO'S KUNSTSPELPIANO'S — ORGELS —

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

COMPLETE MEUBLEERING BEHANGERIJ

Centraal Meubelmagazijn

= „DUINOORD” =

Reinkenstraat 25 DEN HAAG Tel. H. 2624

STOFFERDERIJ

MEUBELMAKERIJ

De Waagsche Broodfabriek.

„Cheario”

Fabriek en Kantoor:

Bilderdijkstraat 139

LUXEBROOD- EN BESCHUITFABRIEK

met speciale afdeling

BANKETBAKKERIJ.

Eigen winkels in alle deelen der stad.

Zij staat sedert 1909 voortdurend onder contrôle van het Station voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

**Huishoudelijke-
en Keuken-Artikelen.**
Kolen- en Gasfornuizen.



FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 773.



Baden en Geysers.
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels.



L. C. JACOBI
's-GRAVENHAGE SOERABAYA
Regentesselaan 123, Tel. M. 1403

Wendt U voor
Koop, Huurkoop, Verhuur
Inruilen, Repareeren, Stemmen
Transport

tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het
meest bekende adres.

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

Werelamerk **IBACH.**



J. P. C. NICOLAI & ZOON
HOF-KLEEDERMAKERS
Dr. Kuiperstraat 2 Tel. H. 3146
's-GRAVENHAGE
Hof-, Rijks- en Gemeenteleveranciers

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
Geregelde mail-, passagiers- en
vrachtgoederendienst
tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen
Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en
Australië.
Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij
de Directie te Amsterdam en te Batavia.

Ned. Stoomvaart-Maatschappij **"OCEAAN"**
Directie: Prins Hendrikkade, 145, AMSTERDAM
Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa
Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM-ROTTERDAM.

Zeebaboe's en Jongens
beschikbaar.
Te bevragen in **"PERSINGGAHAN"**
Advies-Bureau en Tehuis voor Ned. Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

UITGAVE van de N. V. Boekdrukkerij v.h. Firma T. C. B. TEN HAGEN
en bij alle Boekhandelaren verkrijgbaar:

DE INDISCHE RIJSTAFEL.
Recepten van een Indisch Kokiri
BEWERKT VOOR HOLLAND
DOOR
FRANÇOIS BLOM,
Schrijver van „De Moderne Kookkunst”,
4de DRUK.
Prijs: ingenaald. f 1.00

A. SCHRÖDER & Co.
Groenmarkt.

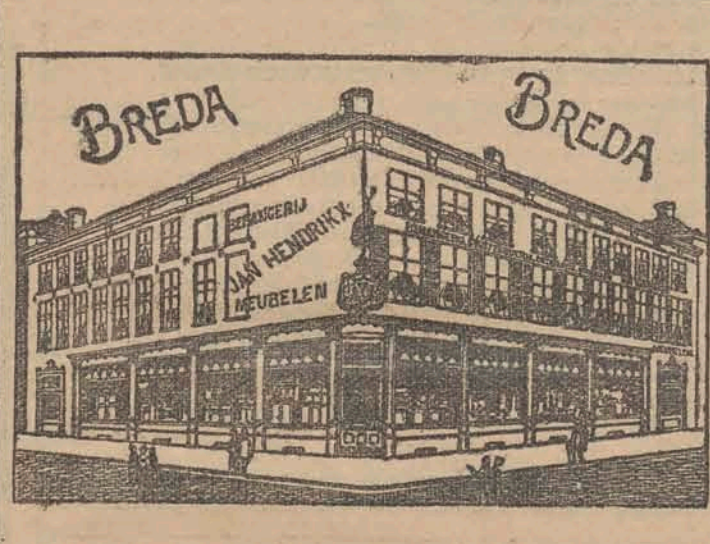
Berichten de ontvangst van

Najaars { *Stoffen*
Confectie

Viyella - Flanelen - Kousen

WANNEER GIJ
Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-
niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren,
onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij
maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”
Anna Paulownastraat 30a, Tel. 4947
DEN HAAG
De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.



Naamlooze Venneotschap
Luxe-Auto Verhuuronderneming
voorheen P. J. JANSEN.
Eenig adres: **Koninginnegracht 10.**
(over Hoofd-Ingang Dierentuin)
te 's-Gravenhage.
Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

Auto's voor Trouwgelegenheden
... .. en Maand-Auto's

Dag en Nacht geopend

P. B. VAN MOORSEL & Co
Kerkplein 11-12, naast het Hoofdstukantoor.
Teroustraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag
Goedkoopst adres voor het meubi-
leeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank
's-Gravenhage - Winnipeg
Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage; J. G. COSTER te Winnipeg.

Drukkerij ten Hagen levert tegen billijken prijs drukwerk,
dat aan bijzondere eischen voldoet.